

SADRŽAJ

1. Riječ urednika	3
2. Znanost: Tumač i prevoditelji ili tumač/prevoditelj ili kombinacija tumača i prevoditelja	4
3. Razmišljanja: Tumač ili prevoditelj ili tumač/prevoditelj ili što je zapravo točno?	7
4. Razmišljanja: “Prevoditelj znakovnog jezika” vs “Stručni kom. posrednik	12
5. Razmišljanja: Zašto su prevoditelji znakovnog jezika žene?	14
6. Razmišljanja: Sumrak kulture Gluhih u Hrvatskoj?	15
7. Kolumna: Od doma do kuće i od kuće do doma	21
8. Događanja: Slam poezija	22
9. Umjetnosti: Izložba Lino Ujčić Matessa “Priče, pjesme, igre”	24
10. Događanja: Dlanovci na Festivalu jednakih mogućnosti	27
11. Događanja: Koncert Deaf band Dlan na Trnju	30
12. Događanja: “Odmorište za jezik” na festivalu Cest is d Best	31
13. Zanimljivosti: Ira Adilagić	32
14. Zanimljivosti: Ispovijest Berine Čorić	34
15. Događanja: Festival Clin d Oeil	35
16. Događanja: Signmark u Zagrebu	38
17. Zanimljivosti: Tumačica znakovnog jezika oduševila na koncertu Snoop Dogga	42
18. Zanimljivosti: “Rođen gluhi, a čuo viši poziv”	43
19. Događanja: Međunarodni tjedan Gluhih u Zagrebu	45
20. Događanja: Međunarodni tjedan Gluhih u Puli	46
21. Novosti: ABBA Europe u CeKate -u	49
22. Događanja: Susret Deaf band Dlan s grupom Dubioza kolektiv	53
23. Događanja: Deaf band Dlan u Ljubljani 21.rujna 2017	54
24. Događanja: Pop - Rock Akademija 8. lipnja 2017	55
25. Supertalent: Supertalent senzacije: oni ne čuju glazbu, ali je osjete	56
26. Supertalent: Ovo ima samo u Hrvatskoj! “Često su ismijavali i podcjenivali”	58

“Pljesak jedne ruke” - Časopis Udruge “Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN”

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

Telefon: 385 91 492 31 09 (SMS)

E-mail: pljesak.jedne.ruke@gmail.com / udruqa.dlan.zagreb@gmail.com

Web stranica: www.dlan.hr

Žiro-račun: HR 95 24020061100074154 (Erste Bank)

OIB: 51629434968 Matični broj: 1608037

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Glavni urednik: Lino Ujčić

Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Tisak: Tiskara Ban

Ovaj časopis je financiran sredstvima Zaklade “Kultura Nova”, Ministarstva kulture i Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport.

Riječ urednika

Dragi naši,

Evo nas i u jesenskom trobroju 2017. Tema nam je Tumač ili prevoditelj ili tumač/prevoditelj- ili koja je razlika?

U ovoj temi se dosta lome koplja, jer naizgled nema neke razlike. No, razlika odnosno definicija ta dva pojma itekako postoji. Stvar je u tome da se ta dva pojma u praksi prožimaju. Imamo materijale vrhunske stručnjakinje dr. sc. Sanje Tarczay i mr. sc. Zlatka Orcta, kao i dipl. defektologinje Ružice Kežman. Ovdje je i nekoliko zanimljivih priloga uređenih i odabranih od prof. Kežman.

Najnoviji događaj u Zagrebu u rujnu bio je ABBA - iza skraćenog naziva ABBA Europe krije se opis namjere ove platforme, a ta je „Audience Blending by Arts“ odnosno povezivanje publika putem umjetnosti. Preciznije, osnovni cilj platforme je stvaranje mješovite pub-

like za predstave koje uključuju glasovni i znakovni jezik. Udruga „Dlan“ je predstavila svoj rad i dobila potvrdu za dobro djelovanje.

Festival jednakih mogućnosti ove godine je bio obogaćen nastupom Deaf banda Dlan na Trgu Bana Jelačića, koji je sve oduševio prisutne (a Trg je bio prilično pun). Isti band je imao brojne nastupe, na Trnju, npr., a neki članovi (Band) Dlana su sudjelovali na Festivalu Clin d'oeil u srpnju u Reimsu (Francuska).

I ove godine obilježavao se Međunarodni tjedan gluhih, te smo tim povodom posjetili izložbu Priče, pjesme, igre u Galeriji kupola pri Gradskoj knjižnici na Starčevićevom trgu. Prekrasne, žive, duhovite i tople ilustracije slikovnica, DVD-a s pričama na znakovnom jeziku za djecu i priručnika za učenje HZJ Line Ujčića (Matesse), osvojile su nas

sve. Bio je i glazbeni band DBD i kratki skeč s Mingom i Ivom.

Stvarno još ima puno toga zanimljivog za pročitati i naučiti u ovom trobroju. Bogato je bilo događajima kasno proljeće, ljeto i jesen, koje će nam donijeti još plodova našeg Dlana.

Pojam tumač-prevoditelj, je skriven kao metafora u mojoj kolumni – Od doma do kuće, od kuće do doma, kao dva različita ali neodvojiva pojma (dom/kuća).

Uz moje subjektivne dojmove s ljetovanja s gluhima, donosim Vam nadam se izvještaje u skorijoj budućnosti o nastupima bubnjara s Klubom dobre vibracije u kojem sam za sada, jedina gluha osoba.

Vaša Petra

TUMAČ I PREVODITELJ ILI TUMAČ/PREVODITELJ ILI KOMBINACIJA TUMAČA I PREVODITELJA

Terminološka razjašnjenja

Kada govorimo o prevođenju za gluhe i nagluhe osobe, često koristimo i termin „tumač“. U nekim situacijama koristimo i termin „prevoditelj“. U službenoj je uporabi termin „prevoditelj i tumač za gluhe i nagluhe osobe“. Zašto i kada koristiti „prevoditelj“, a kada „tumač“? Kada reći „prevoditelj za znakovni jezik“, a kada „prevoditelj za gluhe i nagluhe“?

Uči me mom, ne svom jeziku, uči me njihovom, ne vašem jeziku. Uči nas našem, ne vašem ili njihovom jeziku. (Heinz von Foerster)

Zbog nedoumica na polju pravilnog korištenja tumača i prevoditelja ili tumača/prevoditelja ili napose kombinacija tumača i prevoditelja i različitih definicija oko tih termina, treba stvoriti jasnu sliku oko objašnjavanja tih termina i oko toga što se pravilno koristi tumač ili prevoditelj.

TUMAČ

Tumač uvijek nastupa u ulozi neutralnog posrednika, čiji je zadatak uspostavljanje dijaloga među sudionicima. Njegova je dužnost samo to da osigura pravilan prijevod, odnosno sporazumijevanje, pri čemu se ne smije upuštati u sadržaj, niti što oduzimati ili dodavati.

Tumačiti mora točno i nepristrano, u cijelosti sve što je bilo rečeno, s tim što nije odgovoran za sadržaj, već samo za točno tumačenje.

Tumač mora poznavati različite sustave komunikacije, te učiti i prihvaćati nove znakove, naročito ako su korisni ili potrebni za bolje razumijevanje znakovnog jezika. Pri tumačenju s hrvatskog u znakovni jezik tumač koristi onu komunikaciju koja je gluhoj osobi najrazumljivija (znakovni jezik gluhih, simultana komunikacija, ručna abeceda, pisanje, crtanje, prepričavanje drugom, razumljivijim riječima).

PREVODITELJ

Prijevod je konačan rezultat procesa koji podrazumijeva prevođenje značenja teksta (izvornog ili polaznog) te daljnja proizvodnja novog teksta, koji je istovjetan izvornom tekstu, na drugom jeziku (ciljani jezik). Pojam "prijevod" označava ne samo čin prevođenja, već i prevedeni tekst koji je rezultat ove aktivnosti.

Prevoditelj je osoba koja obavlja prijevod. Njegov je zadatak prevesti tekst s izvornog jezika u tekst ciljanog jezika na način da se u što je moguće većoj mjeri zadrži značenje i stil izvornog teksta.

Navest ću neke od definicija u vezi termina - prevoditelj za gluhe i nagluhe osobe koji služi kao „posrednik u komunikaciji među ljudima i to mu je jedina uloga“, „prevoditelj prevodi sve“, uloga

prevoditelja za gluhe „osigurati da svi sudionici neke interakcije imaju potpun pristup informaciji“. Iz ovih definicija možemo zaključiti da je prevoditelj osoba koja mora zadovoljiti gluhoj osobi u svim aspektima komunikacije da bi ona bila uspješna i učinkovita. Prevoditelj za gluhe i nagluhe osobe je osoba koja prevodi s hrvatskog znakovnoga jezika na hrvatski jezik, odnosno s hrvatskoga jezika na hrvatski znakovni jezik.

U HRVATSKOJ

U Hrvatskoj se sve više upotrebljava termin „prevoditelj za gluhe“ ili „prevoditelj za gluhoslijepe“, manje susrećemo termin „prevoditelj za nagluhe“, jer osobe koje imaju veće ostatke sluha i više se oslanjaju na auditivni kanal, vrlo rijetko traže usluge prevoditelja.

Kada govorimo o „tumaču za gluhe“, više mislimo na situacije kada gluhoj osobi zbog nedovoljnog poznavanja hrvatskoga jezika ili zbog posebnih okolnosti prevođenja (npr. na sudu, policiji, banci) prevoditelj – tumač mora dodatno pojašnjavati i objašnjavati nejasne ili nepoznate termine da bi gluha osoba dobila potpunu i jasnu informaciju u skladu s odaslanim porukom, tj. da bi značenje i utjecaj dobivene informacije bio jednak namjeri pošiljatelja. Tada prevoditelj – tumač dodatno pojašnjava poruku, prilagođava ju, tumači u skladu sa spoznajama gluhe osobe.

Kada kažemo „prevoditelj za znakovni jezik“, onda je to prevođenje proces kada prevoditelj prevodi sa znakovnog, u našem slučaju s hrvatskog znakovnoga jezika na hrvatski jezik, odnosno s hrvatsk-

oga jezika na hrvatski znakovni jezik. Iz toga procesa isključuje se simultano prevođenje (znakovni hrvatski) koje preferiraju pojedine gluhe osobe, osobito postlingvalno gluhe i one koje dobro poznaju hrvatski jezik, isto tako isključuju se druge preferencije pojedinih gluhih ili nagluhih osoba, kao što je npr. pisana informacija, ponavljanje informacije s manje udaljenosti što omogućava bolje očitavanje s lica i usana uz glasnije izgovaranje za nagluhe osobe koje kombiniraju očitavanje i slušanje i sl. Ako se radi o uključivanju različitih modaliteta prevođenja i preferencija pojedine gluhe ili nagluhe osobe, može se koristiti termin „prevoditelj za gluhe i nagluhe osobe“. Ako se radi samo o prevođenju znakovnoga jezika, onda se koristi termin „prevoditelj za znakovni jezik“.

PREVODITELJ – MOST IZMEĐU ČUJUĆEG I GLUHOG SVIJETA

U Hrvatskoj ima prevoditelja znakovnog jezika i te su osobe uglavnom djeca gluhih roditelja koja čuju te su ujedno i izvorni govornici znakovnog jezika. Znakovni jezik je pitanje od životnog značaja za gluhe i nagluhe osobe. Pitanje je vezano uz terminologiju, većina gluhih i nagluhih su se izjasnili da je bolji termin „prevoditelj hrvatskog znakovnog jezika“ za osobu koja prevodi znakovni jezik, koja osigurava kvalitetni pristup informacijama i komunikaciji.

Postoji internacionalni prevoditelj znakovnog jezika jer postoji internacionalni znakovni jezik koji se onda mora prevesti na hrvatski znakovni jezik, potom postoji osobni prevoditelj, kao i prevoditelj u vrtiću, te prevoditelj u školi. Glavno težište za prevoditelja jest na značenju prevođenja

koje prevodi sve oralne riječi na znakovnom jeziku.

PREVODITELJ / TUMAČ - U ODGOJU I OBRAZOVANJU

Prevođenje i tumačenje u uvjetima odgoja i obrazovanja organizira se kao profesija s ciljem da gluhi i nagluhi učenici i studenti imaju jednake mogućnosti pristupa nastavnom gradivu i svim ostalim informacijama koje se komuniciraju u uvjetima inkluzivnog školovanja i studiranja.

Koristi se termin: obrazovni prevoditelj kao komunikacijski posrednik za gluhe ili nagluhe učenike, koji služi kao primarna komunikacijska veza i jezični model za gluhog ili nagluhog učenika. Gluhi učenici/studenti moraju, kao i svi ostali učenici/studenti ostvariti konačan cilj odgoja i obrazovanja, a taj je da dobiju upotrebljiva znanja te da mogu funkcionirati samostalno, kada se uključe u svijet odraslih. Primarna uloga obrazovnog prevoditelja je da omogući učinkovitu komunikaciju u uvjetima obrazovanja. Prevoditelji posreduju u komunikaciji između pojedinaca na način da prevode poruku ili tumače njeno značenje. Prevodi i tumači npr. s hrvatskoga jezika na hrvatski znakovni jezik, ali se prevođenje može događati i unutar samo jednog jezika.

U Hrvatskoj je nekoliko obrazovnih prevoditelja završilo tečajeve hrvatskoga znakovnog jezika koje su organizirale različite udruge koje okupljaju gluhe

osobe. Oni sada rade u nekoliko osnovnih, srednjih škola i na fakultetima kao prevoditelji gluhih učenicima ili studentima. Za gluhe učenike koji slabo poznaju hrvatski književni jezik i gramatiku, zbog siromašnog vokabulara, nepoznavanja riječi ili neshvaćanja značenja rečenica, primjereniji je tumač. Uloga tumača je da sve rečenice prevodi, to jest tumači na jednostavniji način za gluhe osobe da to razumiju (preoblikuje nepoznate riječi – rečenice u druge lakše poznate riječi – rečenice, objašnjava značenje, složene riječi i velike rečenice pojednostavljuje toliko da gluha osoba razumije).

Tumač tumači oralne riječi i rečenice na znakovnom jeziku za gluhe osobe. Ako se tumače nepoznate riječi učenicima mlađe školske dobi, najčešće se polazi od opisivanja osobe ili predmeta odnosno od navođenja funkcije predmeta (čemu predmet služi). Pri definiranju riječi mora se uzeti u obzir da riječ koja se definira u svom objašnjavanju, nema težu ili riječ nerazumljiviju od one koja se objašnjava.

Na primjer, riječ razdragan nećemo objasniti riječju euforičan, nego: veseo, ushićen; snaša (snaha) - djevojka za udaju, mladenka; pučanstvo (pučani) - stanovnici. Isto treba objasniti značenje riječi: pas (životinja) i pas – s dugosilaznim naglaskom (pojas). Kada gluhi prvoškolac „sluša“ ili čita bajku Crvenkapicu ... čita da je Crvenkapica išla prečacem ... dijete ponavlja glasovnu strukturu jezičnoga znaka, ali ne razumije značenje izgovorene riječi. U takvim situacijama od velike pomoći je tumač.

A prevoditelj doslovno prevodi, odnosno pretvara svaku oralnu riječ na znakovnom jeziku. Može se dogoditi da na temelju doslovnog prevođenja gluha osoba može krivo shvatiti jer ne voli mnogo nepoznatih riječi ni prepuno informacija. U vrtiću, osnovnoj ili srednjoj školi gluho dijete/učenik dobije asistenta ili na hrvatskom jeziku pomoćnika.

Gluho dijete koje pohađa vrtić uz pomoć pomoćnika socijalizira se među čujućom djecom i tako od malih nogu stekne pozitivne primjere integracije gluhe djece u normalno društvo. Prevoditelj dolazi u vrtić i prevodi tom djetetu. Čak i da je prevoditelj znakovnog jezika u statusu pomoćnika, radi jedino s djetetom u vrtiću kojem je dodijeljen i prevodi komunikaciju s tetama ili učiteljicama u školi. Cijeli proces vodi teta ili učiteljica, a prevoditelj znakovnog jezika samo prevodi. Pomoćnici u vrtiću, odnosno u nastavi u školi rade jedino s djetetom kojem su pomoćnici, ne rade sa drugom djecom niti vode nastavu, samo pomažu djetetu da ostvari ono što je teta ili učiteljica za njega osmislila.

ZAKLJUČAK

Tumači preoblikuju sve vrste riječi na jednostavnije znakovne simbole, na znakovnom jeziku za neke gluhe, dok prevoditelji doslovno prevode oralne riječi na znakovnom jeziku nekim gluhim osobama. To je najosnovnija razlika između tumača i prevoditelja. Je li moguća kombinacija tumača i prevoditelja? To je moguće, ali to će ići na štetu nekih gluhih i nagluhих osoba, a za neke gluhe i nagluhe osobe to može biti zbunjujuće.

Moram unaprijed napomenuti i ne želim povrijediti osjećaje... Kada govorim o gluhim i nagluhim osobama moje generacije i prije moje generacije i kasnije, koje su završile školovanje u redovnim osnovnim i srednjim školama i koje imaju fakultetsko obrazovanje, imaju bogat vokabular i znanje hrvatske gramatike, uspješno su same završile školovanje i obrazovanje, bez tumača i prevoditelja, ali uz neophodnu podršku najbliže okoline (roditeljske ili udomiteljske). Samostalniji su, snalažljivi i borbeni. Za takve osobe su od velikog značenja prevoditelji u društvenim manifestacijama i u posebnim situacijama: na sudu, policiji, u banci i sl.

Sadašnje generacije gluhih i nagluhих osoba, u redovnim uvjetima odgoja i obrazovanja su završile školovanje ili prate nastavne/obrazovne sadržaje uz pomoć prevoditelja/tumača. Takvim nekim osobama, zbog široke lepeze nepoznatih riječi, više je potrebna pomoć tumača/prevoditelja ili kombinacija tumača i prevoditelja.

Zbog gore navedenih razloga, vrlo je važno da prevoditelj/tumač bude profesionalan, educiran, stručan, kvalitetan i etičan. Idealan prevoditelj mora biti

ekspert u komunikaciji – flentan govornik najmanje dvaju jezika; poznavati najmanje dvije kulture. Treba biti prilagodljiv: potrebama, preferiranim oblicima komunikacije gluhih i nagluhих osoba, okolini, temama razgovora.

Mora zadovoljiti potrebe takve osobe u svim aspektima komunikacije da bi ona bila uspješna. Profesionalizacija i stručnost prevoditelja je nužna zbog: -poboljšavanja programa za učenje hrvatskog znakovnog jezika i poznavanja kulture gluhih (program svakodnevnog rada na razvijanju jezične kompetencije u znakovnom jeziku, obavezno uz edukatore koji su izvorni znakovatelji; uz

druženje sa gluhima i nagluhima) - poboljšavanja programa za učenje prevođenja (teoretska izobrazba o prevođenju i praktičnom uvježbavanju vještina prevođenja sa znakovnog i na znakovnom jeziku, obavezno uz uključenost izvornih govornika obaju jezika) - upoznavanja s etičkim aspektima prevođenja gluhim i nagluhim osobama.

PITANJE

Kod nas postoji Društvo tumača i prevoditelja znakovnog jezika gluhih, u kojem rade sve čujuće o-

sobe. Zašto gluhe ili nagluhe osobe, pogotovo koje imaju bogat vokabular, koje znaju hrvatsku gramatiku i dobro očitavanje s usana, ne rade kao prevoditelji/tumači, bez obzira na oštećenje sluha?

Živimo u 21. stoljeću! Moderna i napredna tehnologija! Gluhoslijepim osobama u Zagrebu prevodi i gluha osoba u nekim posebnim situacijama, osim čujuće osobe, više kao pratnja i asistent. U mojem slučaju, radim godinama

kao osobni pomagač na ispitu državne mature gluhim učenicima u redovnim srednjim školama.

Unatoč obrazovnim prevoditeljima/tumačima, kod tih učenika je primijećeno još uvijek nepoznavanje terminologije hrvatskog jezika.

Ruku na srce, još uvijek je prisutno neznanje o mogućnostima i potencijalima gluhih i nagluhih osoba. Strah od nepoznatog, to je ono što koči naš osobni razvoj u svim sferama društva.

Nije dovoljno samo znati; znanje treba i primijeniti. Nije dovoljno htjeti, treba i učiniti. (J. W. Goethe)

Ružica Kežman, prof. defektolog

išljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja -

TUMAČ ILI PREVODITELJ ILI TUMAČ/PREVODITELJ ILI ŠTO JE ZAPRAVO TOČNO?

Idemo najprije pogledati izvornu riječ od tumača i prevoditelja, odakle se sve nastalo i zašto se uopće tako koristi u stvarnom životu u komunikaciji s gluhim ljudima. Tumač za gluhe vuče korijen od "signer", nešto što označava kao onaj koji znakuje, onaj koji pokušava od riječi pretvoriti u znakove pomoću ruke ili mimike lica ili položaja tijela objasniti gluhima tako da oni to razumiju ili da shvate.

Signer je engleska riječ, a prošireno značenje te riječi jest interpreter signs for the deaf. Na hrvatskom jeziku to bi se prevelo kao čovjek koji pretvara riječi na znakove za gluhe. Inače tumač u našem prostoru ima jako mnogo višestruko značenje, to jest postoji tumač na sudu, postoji tumač na kartama u obliku legende gdje objašnjava koje znakove se koristi i koje se označava za nešto to jest tumač u geodeziji, onda postoji tumač za strane jezike gdje se posebno oblikuje određene strane riječi da se prevodi na lokalnom jeziku točno određeno značenje te strane riječi. Najbliže tumač stranih jezika povezujemo s tumačem znakova za gluhe. Tumač stranih riječi treba

prevesti stranu riječ u lokalni jezik, a tumač za gluhe treba riječi prevesti na znakovnom jeziku kako bi svi gluhi mogli razumjeti što se govori. Ali postoji različiti način shvaćanja za dvije vrste riječi tumačiti i prevesti. Engleska riječ Signer zapravo preoblikuje teške riječi na što jednostavniji način u obliku znakovnog simbola za gluhe kako bi gluhi na takvoj razini shvaćanja mogli razumjeti što se govori i što se traži. A prijevod je doslovno pretvaranje svake riječi u određene pravilne znakovne simbole koje onda bi gluhi trebali sve razumjeti ono što se govori.

Gore smo analizirali značenje riječi, tumač, a sada počinjemo analizirati riječi prevoditelji koja vuče korijenje od engleske riječi interpreter. Prevoditelj dakle znači doslovno prevođenje svake riječi u svake pravilne znakovne simbole koji se može vjerno prenijeti u oči gluhe osobe. Pri tome nije važno je li moguće da to gluha osoba razumije ili shvaća cijeli smisao rečenice. Pogledajmo što točno piše značenje riječi prevoditelj u Merriam-Websterovom rječniku koji je sinonim za svjetski naj-

poznatijeg rječnika: Prevoditelj znači onaj koji prevodi u dva smisla, prvi smisao prevoditelja jest onaj koji pretvara oralne riječi na drugom jeziku, te onaj koji objašnjava ili izlaže, a drugi smisao prevoditelja jest kompjutorski program koji izvršava jednu višu razinu stručnih instrukcija u druge odgovarajuće instrukcije za izvršenje programskih simbola.

Dakle, po tom smislu prevoditelj doslovno prevodi svaku riječ u znakovne simbole, odnosno na znakovnom jeziku za gluhe osobe. Baš doslovno svaku riječ koja se može prevoditi pri tome ne voditi računa da će to gluha osoba razumjeti ili ne.

Dakle, sada imamo dva pojma tumač i prevoditelj; tumač se bavi preoblikovanjem nekoliko riječi na kratki znakovni simbol na znakovnom jeziku dok prevoditelj doslovno prevodi svake riječi na znakovnom jeziku. Ako gluha osoba koja nije obra-

zovana na višoj razini i koja nije prošla barem pravo školovanje u našem obrazovnom programu kao i za čujuće učenike, onda ima nisku razinu razumijevanja i shvaćanja okoline. Pri tome ima goleme poteškoće usvajanja novih mnogobrojnih nepoznatih riječi koje preda njima izlaze iz okoline u kojem se nalazi od rođenja kao i problem shvaćanja gramatike.

Hrvatska jezik je među najsloženijim jezicima u svijetu baš zbog gramatike i svako dijete koje je rođeno u Hrvatskoj i koje je prošlo školovanje dugo uči pravilno koristiti hrvatsku gramatiku. A gluha osoba koja je rođena u Hrvatskoj i koja također prolazi kroz školovanje također susreće s gomilom problema pri pravilnom korištenju hrvatske gramatike.

Mnogi profesori nemaju strpljenja s gluhima učiti kako se pravilno koristiti hrvatsku gramatiku. Zato na kraju gluhi imaju problema kod pravilno korištenja gramatike svojom komunikacijom. I još kada gluha osoba uopće ne čita knjige jer gluha osoba smatra beskorisnim čitati knjige. Kao da je knjiga stvorena samo za čujuće ljude. Gluha osoba najviše voli komunicirati oči u oči i uživo upijati okolinu oko sebe tako osposobljavajući tu osobu kao gluhu osobu kroz život u borbi za vlastito bivstvovanje. Najveći problem kod gluhe osobe jest nemogućnost upoznavanja s nepoznatim riječima.

Čujući ljudi koriste najširi spektar novih i nepoznatih riječi te s takvim pristupom obogaćuju svoj cijeli život. Kod gluhe osobe je sasvim drugačiji pristup, a posebno kada gluha osoba susreće s najvećom

barijerom to jest nemogućnost dešifriranja nepoznatih riječi. Gluha osoba se nema na koga oslanjati, stalno je u milosti čujuće osobe da mu objasni što znače nepoznate riječi te pokušava demistificirati nepoznate riječi u više značenja.

Kada bi se gluha osoba više družila s čujućim ljudima onda bi gluha osoba bila obogaćena s dobrim iskustvom to jest kroz druženja s čujućim ljudima koji bi gluhoj osobi objašnjavali što sve znače nepoznate riječi kao što su čujući učenici kroz školovanje i kroz druženja s drugom čujućom djecom proanalizirali i odmah usvajali nepoznate riječi i tako sebi obogaćivali hrvatski vokabularni rječnik.

Kada se gluha osoba druži samo s gluhim ljudima, onda je stvarno jako uskraćen s mogućnostima obogaćivanja vokabulara. Dakle, tri osnovne stvari; usvajanje nepoznatih riječi i pravilno korištenje hrvatske gramatike te mnogo čitanja raznih književnih i drugih vrsta literatura lansirat će bilo koju osobu u bolju orbitu ljudske međusobne komunikacije.

S takvim pristupom zato se lome koplja oko toga što se pravilno koristi tumač ili prevoditelj. Kada gluha osoba nije dobro obrazovana kroz školovanje u Zagrebu, posebno kada gluhi učenici pohađaju školu za gluhe „Slava Raškaj“ onda je tamo program obrazovanja potpuno prilagođen gluhim učenicima omogućavajući im prolaz kroz sve

predmete te na kraju dobivanje svjedodžbi, to je čin koji označava da je gluha osoba sposobna i samostalna za život, dovoljno toliko da se gluha osoba sam brine za sebe i da je dovoljno zrela da samostalno donosi odluke kroz život. Takav prilagođeni program nema u svom programu omogućivanje gluhe osobe da se bolje nosi s dešifriranjem nepoznatih riječi niti da se što bolje usvaja hrvatski pravopis, a niti nema bogatu lekturu s kojom se svaki čujući učenik susreće u svom obrazovnom programu. Stoga takav pristup označava da je gluha osoba inferiornija u odnosu na čujuće ljude u pogledu međusobne komunikacije. Za takve osobe je primjereniji komunikacijski posrednici to jest tumači. Zadatak tumača je da sve rečenice prevodi to jest tumači na što jednostavniji način za gluhe osobe da to razumiju.

Dakle, pokušati zaobilaziti nepoznate riječi i preoblikovati nepoznate riječi u druge lakše poznate riječi za gluhe, preskakanje hrvatske gramatike te može bitno osiromašenje potrebnih informacija koje se onda tumače na nižu razinu na koju bi onda gluha osoba mogla razumjeti. Sve složene riječi i velike rečenice koje se teško shvaćaju baš doslovno trebaju tumačiti pojednostaviti i razbijati teške rečenice u što lakše i jednostavnije rečenice ili pojmove toliko da gluha osoba razumije u ono što se govori i u ono što se od njega traži.

Često čak tumač pomaže gluhoj osobi da donese odluku, jer i gluha osoba nakon takvog tumačenja nije još sigurna da može odlučiti što treba odgovoriti ili što treba uraditi u akciju koju slijedi. Često tumač odlučuje u ime gluhe osobe, što je vrlo nedopustivo no postoji baš takva situacija jer često tumač u dobroj vjeri i u dobroj namjeri

pomaže gluhoj osobi da pravilno odluče što treba napraviti. No taj pristup je pogrešan, jer tumač ne smije sugerirati gluhoj osobi što da odluči. Gluha osoba mora sama odlučivati, a tumač je ta osoba koja samo prevodi odnosno tumači stranku koja govori prema gluhoj osobi. Tumač dakle radi u situaciji tumačenja oralnih rečenica na znakovnom jeziku za gluhe osobe nižeg obrazovnog stupnja.

As druge strane, riječ “prevoditelj” kao što značenje iz gore spomenutog najpoznatijeg rječnika na svijetu, baš doslovno prevodi, odnosno pretvara svake oralne riječi na znakovnom jeziku. Kada čujuća osoba govori i koristi mnogo nepoznatih riječi i upotrebljava dosta teško shvaćene, može se nazvati dvosmislene značenje rečenice, a prevoditelj sve to treba prevoditi gluhoj osobi nižeg obrazovnog stupnja, to dovodi gluhu osobu u nezgodan položaj.

Jer gluha osoba ne zna nepoznate riječi, nije stigao dešifrirati niti usvajati nepoznate riječi, ne zna koja se radnja dogodila u prošlosti ili u sadašnjosti a koja bi se mogla dogoditi u budućnosti. Zato gluha osoba ostaje u ukočenom položaju pa ne zna što bi rekao, ne zna što bi odgovorio, jer takvo prepuno informacija gluhoj osobi se dovodi u podređeni položaj na kraju komunikacijskog lanca.

Stoga je moguće da na temelju doslovnog prevođenja gluha osoba može krivo donijeti odluke jer gluha osoba ne voli prepuno informacija posebno ne voli mnogo nepoznatih riječi. Odmah se takva gluha osoba pokaje što nije ranije na školovanju nije se jače potrudio da se bolje obrazuje, da bolje usvaja nepoznate riječi, da bolje i pravilnije koristi hrvatsku gramatiku. Shodno tome, prevoditelj se najbolje koristi za gluhe ljude višeg obrazovnog stupnja, te za nagluhe osobe kojima je potrebna pomoć komunikacijskog posredništva.

Gluha osoba koja je završila školovanje u normalnim čujućim osnovnim i srednjim školama ima bogat vokabularni rječnik, bolje zna pravilno koristiti hrvatsku gramatiku, te je kroz obrazovni program za čujuće učenike puno čitao književnu literaturu te pisao lektiru. Nagluha osoba prolazi kroz školovanje na isti način, doduše malo lakše ali u biti je isto kao za gluhe osobe uz pomoć prevoditelja u čujućim školama gdje odlično svladava obrazovanje kao i svaka druga čujuća osoba. Takvoj gluhoj i nagluhoj osobi se najbolje koristi prevoditelji. Gluha osoba višeg obrazovnog stupnja zna široki spektar nepoznatih riječi, zna gramatiku toliko pravilno tako da zna što je bilo jučer, a što je danas te što će biti sutra, te zna se izraziti riječima i znakovima jer se obogatio čitajući puno književne literature kroz školsku lektiru.

Zato takva gluha osoba može parirati s čujućim ljudima i za takve ljude prevoditelji su od velikog značenja. Prevoditelj doslovno prevodi baš svaku oralnu riječ na znakovnom jeziku i tako gluha osoba točno zna što se govori i što se traži od njega da odluči što će odgovoriti, te što će napraviti u akciji koja uslijedi.

To je najosnovnija razlika između tumača i prevoditelja. Je li moguća kombinacija tumača i prevoditelja, to je moguće, ali to će ići na štetu gluhe osobe višeg obrazovnog stupnja, odnosno za gluhe osobe nižeg obrazovnog stupnja može biti zbunjujuća. Da zaključimo do kraja, tumači preoblikuju sve vrste riječi na što jednostavniji znakovne simbole na znakovnom jeziku za gluhe ljude nižeg obrazovnog stupnja, dok se prevoditelji koristi za gluhe ljude višeg obrazovnog stupnja doslovno im prevodi baš svake oralne riječi na znakovnom jeziku. Postoji kombinacija tumača i prevoditelja, a to se koristi za gluhoslijepe korisnike, o tome više riječi sada.

Treći oblik komunikacijskog posrednika, to jest intervenor, engleska izvorna riječ koja se na našem jeziku također koristi prevoditelj ali s drugačijim značenjem.

Upotreba intervenora se najviše koristi u udruzi „Dodir“ jer se ta udruga bavi gluhosljepoćom i sve ostalo što se ide uz socijalnu komponentu za gluhoslijepe ljude. Gluhosljepoća ima dvostruko tjelesno ograničenje, to jest tjelesno oštećenja na vidnom polju te oštećenja sluha. Kao takvo je nemoguće pravilno koristiti tumača niti prevoditelja.

Treba im posve drugačiji pristup to jest prevoditelj drugačijeg značenja, a u tom slučaju se najbolje koristi kombinacija tumača/prevoditelja. Pogledajmo onda što točno znači riječ intervenor u Merriam-Websterovom rječniku: onaj koji intervenira, posebno onaj koji intervenira kao treća stranka u normalnom odnosu.

Doslovno bi to značilo baš točno kao komunikacijski posrednik! Dakle, to je puno značenje za prevoditelja za gluhoslijepe korisnike.

Intervenor je dakle drugačija treća stranka koja je osposobljena za rad s ljudima s dvostrukim tjelesnim oštećenjem, te zato poznaje sve potrebne načine komunikacije koje koriste gluhoslijepe osobe. To je ono što sam već napisao, kombinacija tumača i prevoditelja u punom smislu. Osim prevođenja, intervenor može pružati svakodnevnu potporu u sigurnom kretanju, davanju svih informacija te olakšavanje komunikacije s drugim ljudima. Na takav način, gluhoslijepe osobe postaju svjesnije što se događa u njihovoj okolini, te time izgrađuju svoje samopouzdanje i zato mogu donositi ispravne odluke.

Poznato je da je već 2015. godine Republika Hrvatska usvojila Zakon o znakovnom jeziku ali do sada nije se baš puno učinilo na tom području da se znakovni jezik koristi u punom pogonu. Na našoj državnoj televiziji HRT počelo se titlovati neke domaće serije a informativna emisija Dnevnik se prevode uz pomoć prevoditelja na četvrtom programu HRT za gluhe gledaoce. Ministarstvo za demografiju, obitelji, mlade i socijalnu politiku dodijelilo je financijska sredstva za plaćanje prevoditelja za gluhe ljude. Sve se jako polako razvijalo, no postoji gorak okus. Jer se sve moglo ići brže i bolje da je postojala velika volja u suradnji između ministarstva i nekih političara Hrvatske vlade.

Mnogo novaca se raspodijelilo na pogrešan način, veći dio financijsk-

og kolača moglo se preusmjeriti za potrebe gluhih ljudi. Takva je politička atmosfera u Hrvatskoj koja se manifestira na depresivan način bez ozbiljne usmjerenosti u budućnosti boljitka za gluhe ljude.

Pored takve depresije kao da sve to nije bilo dovoljno, postoji i svađa na polju pravilnog korištenja tumača i prevoditelja ili tumača/prevoditelja ili napose kombinacija tumača i prevoditelja za intervenora. Udruga „Dodir“ želi raščistiti u skladu s europskim direktivama pravilno označavanje zanimanje prevoditelja znakovnog jezika za gluhe i prevoditelja za gluhoslijepe osobe. Pa je pustila u optjecaj odličan video uradak koji objašnjava što je sve točno i sve treba koristiti zanimanje prevoditelja znakovnog jezika (kako za gluhe tako i za gluhoslijepe) i to bez tumačenja i to bez komunikacijskog posredništva. Udruga „Dodir“ ne priznaje ulogu tumača niti sam pojam tumača za gluhe ljude, Udruga se dalje bori da se pravilno koristi samo jedan jedini pojam, to jest prevoditelj za znakovni jezik.

Da vidimo što nam govori njihov video uradak: na početku prikazivanja objašnjava se dvije vrste pojma prevoditelja znakovnog jezika i prevoditelja za gluhoslijepe osobe. Onda nam jedna prevoditeljica znakovnog jezika objašnjava da ona prevodi sve riječi iz okoline na znakovnom jeziku kao i obratno, od znakovnog jezika se prevodi na govor za čujuće ljude. A druga osoba nam objašnjava da je ona prevoditeljica

za gluhoslijepe korisnike koja osim prevođenja znakovnog jezika, pomaže gluhoslijepima u sigurnom kretanju, opisivanju okoline i davanju svih vizualnih informacija te pomaganju svih vrsta komunikacija u okolini oko gluhoslijepe ljude. Pri tome negira postojanje komunikacijskog posrednika, naravno negira tumače kao i asistente i pomoćnike. Pojavila se gluha osoba koja objašnjava da je on gluha osoba i da mu je potreban prevoditelj znakovnog jezika.

A onda se pojavila gluhoslijepa osoba koja zahtjeva potrebu prevoditelja za gluhoslijepe osobe i ništa više. Tako ne traži pomoć treće osobe, niti posrednika koja bi tumačila ono što govori okolina. Gluha i gluhoslijepa osoba traže samo prevoditelja i ništa više.

Gluha i gluhoslijepa osoba su samostalna jedinka i njima je potreban prevoditelj koji ima dužnost prevoditi sve oralne riječi iz okoline upućene gluhim i gluhoslijepim osobama. Za sve ostalo gluha osoba može samostalno donositi odluke i samostalno se kretati po svijetu. Sve što mu je potrebno je prevoditelj znakovnog jezika.

Kao što gluhoslijepa osoba treba samo prevoditelja za gluhoslijepu osobu koji će joj omogućiti samostalno odlučivanje te pomoć u kretanjima i ostalim socijalnim vezama za život gluhoslijepe osobe. Video uradak dalje prikazuje čujuću osobu koja prevodi znakovni jezik to je prevoditelj znakovnog jezika, te druga osoba koja objašnjava da je gluhi prevoditelj za gluhoslijepe osobe. Onda postoji internacionalni prevoditelj znakovnog jezika jer postoji internacionalni znakovni jezik koji se onda mora prevesti na hrvatski znakovni jezik, potom postoji osobni prevoditelj kao i prevoditelj u vrtiću te

prevoditelj u školi. Glavno težište udruge „Dodira“ jest na značenju prevođenja koje prevodi sve oralne riječi na znakovnom jeziku.

Na kraju video uratka stoji odličan citat od dr.sc. Sanje Tarczay: „Znakovati mogu svi, a prevoditi mogu samo najbolji“. No, u zadnje vrijeme hrvatska Vlada, te napose Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku dalje nemaju dosta sluha za takve probleme koje prate gluhe i gluhoslijepe ljude vezano uz angažman prevoditelja znakovnog jezika. A pravi problem još uvijek prate gluhim roditeljima gluhe djece. Bez obzira na to što je gore spomenuto Ministarstvo u travnju 2017. godine održalo svečanost dodjele ugovora povodom početka provedbe projekta u okviru Europskog socijalnog fonda natječaja „Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom“.

Ugovoreni su projekti sa 74 udruge osoba s invaliditetom te savezima, zajednicama i mrežama ukupne vrijednosti oko 102 milijuna kuna. Usluga osobne asistencije u Hrvatskoj je tako osigurana za ukupno 1485 korisnika među njima i dostatan broj gluhih i gluhoslijepih korisnika. Tako znači uz odabrane gluhe osobe stoji osobni asistent ili na hrvatskom jeziku pomoćnik. S obzirom na to da je sve to već nekoliko godina novost, u naše krajeve je sve to još u povojima. Pomoćnik se koristi u vrtićima, gluha djeca koja pohađaju vrtić uz pomoć pomoćnika socijalizira se među čujućom djecom i tako od malih nogu steknu pozitivne primjere integracije gluhe djece u normalno društvo. Prevoditelji mogu dolaziti u vrtić i prevoditi jednom gluhom djetetu.

Čujuća djeca usvajaju ručnu abecedu, bilo dvoručnu bilo jednoručnu

i usvajaju brojne osnovne znakove iz znakovnog jezika i tako počinju lako komunicirati s gluhom djecom s kojom se igraju. Kroz osnovnu školu je također potrebno osigurati prevoditelje za gluha djetecu koja po obvezi zakona pohađaju osnovnu školu. Pa tako ista stvar za srednju školu. Država bi trebala osigurati kontinuirani proces stalne opskrbe prevoditelja za znakovni jezik za gluhe korisnike od vrtića do kraja srednje škole.

A fakultet je već izborni proces samo onima koji gluhi studenti žele koristiti kao pomoć praćenja nastave iz visokog obrazovanja. Kako sada stvari stoje, gore opisana situacija u Hrvatskoj je daleko od ideala. U vrtićima još nema prevoditelja za znakovni jezik iako nema puno gluhe djece. A tome ima već više od tri godine, pa je situacija počela biti blago napeta. S jedne strane država ima drugačije prioritete raspodjele financijskoga kolača pa dodjeljuju na druge trivijalne stvari koje nisu od velikog društvenog događaja, dok za prevoditelja za gluha djetecu u vrtićima još nije ništa osigurano.

Hitno se traži povećanje kvota upisa na Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, te uspostava odgovarajućih studijskih programa u najmanje dva sveučilišna centra tijekom sljedeće dvije godine. Šalju se molbe i požurnice raznim državnim ustanovama da se što prije osigura financijska sredstva za plaćanje usluge prevoditelja za znakovni jezik u vrtićima.

Dok se ministarstva jedva dogovaraju oko nadležnosti u odgojno - obrazovnim ustanovama koje se vode kao ustanove socijalne skrbi i to baš između Ministarstva znanosti i obrazovanja i Ministarstva za demografiju, obitelji, mlade i socijalnu politiku. Mislim

da je to linija manjeg otpora jer su državne uprave većinom zauzete rješavanjem trivijalnih problema a rješavanje ovog pravog problema - angažiranja prevoditelja za znakovni jezik u vrtićima - namjerno se odgađa. No, ja zapravo mislim da roditelji gluhe djece ne razumiju pojam pomoćnika. Dakle, čak i da je prevoditelj znakovnog jezika u statusu pomoćnika, radi jedino s djetetom u vrtiću kojem je dodijeljen i prevodi komunikaciju s tetama ili učiteljicama u školi.

Cijeli proces vodi teta ili učiteljica, a prevoditelj znakovnog jezika samo prevodi. Pomoćnici u vrtiću odnosno u nastavi u školi rade jedino s djetetom kojem su pomoćnici, ne rade s drugom djecom niti vode nastavu, samo pomažu djetetu da ostvari ono što je teta ili učiteljica za njega osmislila. Bilo koje Ministarstvo za koje je odlučeno da dobije nadležnost nad ustanovama socijalne skrbi vjerojatno nema zakonski predviđenu mogućnost zapošljavanja prevoditelja za znakovni jezik, pa mu unutar zakonskih okvira nude status pomoćnika, a u konačnici dijete bi pored sebe imalo osobu koja poznaje znakovni jezik i koja bi mu omogućavala komunikaciju s drugima.

Dakle, to bi bilo privremeno rješenje dok ne bi pronašli zakonski okvir za trajno angažiranje prevoditelja za znakovni jezik počevši od vrtića pa sve do kraja srednje škola koja je obavezna za sve hrvatske učenike.

mr. sc. Zlatko Orct

«PREVODITELJ ZNAKOVNOG JEZIKA» vs. «STRUČNI KOMUNIKACIJSKI POSREDNIK»?

Zapitamo li se ikada što se sve događa iza kulisa nekog zakona i imamo li uopće utjecaja na stvaranje zakona koji se tiču nas gluhih, nagluhih i gluhoslijepih?

Odlučujemo li mi o nama ili drugi (čujući) odlučuju bez nas? Zašto cijeli svijet i Europa koriste jednoznačnu riječ - prevoditelj znakovnog jezika (sign language interpreter) za osobu koja prevodi gluhoj i nagluhoj te prevoditelj za gluhoslijepu (Deafblind interpreter) kada se prevodi gluhoslijepoj osobi, a mi se ni nakon više od 25 godina upornog isticanja ispravnog termina "prevoditelj znakovnog jezika" ne možemo izboriti za naše temeljno pravo na kvalitetan pristup informacijama i komunikaciji već smo spalili na svakakve posrednike?

Upravo su stoga Hrvatski savez gluhoslijepih osoba Dodir, Hrvatski savez gluhih i nagluhih i Hrvatski sportski savez gluhih pokrenuli zajedničku inicijativu s ciljem - "Ništa o nama bez nas"! U nastavku prenosim skraćeni službeni stav kojim nastojimo razjasniti zašto komunikacijski posrednik nikako nije ispravan termin te zašto ga treba povući iz upotrebe. Zakon o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj (NN 82/15, čl. 14) priznaje pravo korisnicima tog zakona na korištenje, informiranje i obrazovanje preko sustava komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba. Prevoditelj znakovnog jezi-

ka je osoba koja prevodi hrvatski znakovni jezik u hrvatski jezik i obrnuto, a prevođenje je usmeno ili pismeno prenošenje tekstova i govora iz jednog jezika u drugi jezik, preko prevoditelja. Komunikacijski posrednik, kako mu i samo ime govori, ima zadaću posredovanja, a ne prevođenja. Osim toga, u obrazloženju odredbi Zakona dodaje se i da «pojam obuhvaća osobe koje imaju potrebne vještine, znanja i sposobnosti da korisnicima prema ovom Zakonu pruže odgovarajuću stručnu podršku kao posrednici u komunikaciji» iz čega se može iščitati kako je «komunikacijski posrednik» samo širi opis uloge, a ne i pravo zanimanje osobe.

Definicija profesionalnih prevoditelja koji prevode na znakovni jezik i obrnuto naglašava da prevoditelj u tome treba biti stručan, kvalitetno educiran, fluentan u oba jezika (govornom i znakovnom) te poznavati kulturu kako čujućih, tako i kulturu gluhih i gluhoslijepih osoba. Prevoditelj treba poznavati sve načine komunikacije koje koriste gluhe i gluhoslijepu osobu te prilagodbe znakovnog jezika za gluhoslijepu osobu. Selskowitz (1995) opisuje prevoditelje znakovnog jezika kao osobe koje znaju prenijeti poruku u duhu drugoga jezika, a Frishberg (1986) napominje da prevoditelj ne odlučuje o tome što treba prevoditi, a što ne, nego prevodi sve.

Prevoditelj također ne smije izostavljati elemente koji mu se ne sviđaju u prijevodu ili ne odgovaraju njegovom osobnom stilu komuniciranja, njegovoj osobnosti ili njegovim stavovima. Uloga pre-

voditelja je osigurati da svi sudionici neke interakcije imaju potpun pristup informaciji (Napier, 1998, 15, prema Hull, 2002). Zanimljivo je da upravo unutar jednog Ministarstva demografije, obitelji, mladih i socijalne politike postoje problemi u korištenju različitih termina. Primjerice, Zakon o socijalnoj skrbi (NN 157/13) gluhoslijepim osobama priznaje pravo na pomoć stručnog prevoditelja u postupcima ostvarivanja prava u sustavu socijalne skrbi. Isto Ministarstvo 2015. godine donosi Zakon o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u RH (NN 82/15) u kojem koristi termin «komunikacijski posrednik».

Nakon manje od godinu dana od stupanja navedenog Zakona na snagu, Ministarstvo objavljuje natječaj za osiguravanje usluge «tumača/prevoditelja» za gluhe i gluhoslijepu osobu. U praktičnoj provedbi termin «komunikacijski posrednik» stvara brojne nejasnoće, što dovodi do problema pri osiguravanju kvalitetnog prevođenja gluhim i gluhoslijepim osobama. Primjerice, Nacrt Pravilnika o pomoćnicima u nastavi i stručnim komunikacijskim posrednicima (izrađuje MZO) izjednačava komunikacijskog posrednika i prevoditelja znakovnog jezika. Štoto znači u praksi?

Djeca i mladi, korisnici hrvatskog znakovnog jezika, dobivaju nekvalitetne i nestručne «komunikacijske posrednike» umjesto educiranih prevoditelja znakovnog jezika, čime im je uspješan i učinkovit pristup informacijama i komunikaciji onemogućen. Rezul-

tati istraživanja o Podrsci u nastavi gluhoslijepim, gluhim i nagluhim učenicima u Republici Hrvatskoj koje je Savez Dodir proveo u lipnju 2016. u redovnim osnovnim i srednjim školama pokazali su kako su najčešći problemi u praksi nizak stupanj edukacije «stručnih komunikacijskih posrednika» te nesustavno zapošljavanje. Pri zapošljavanju, stručnim komunikacijskim posrednicima priznaje se, naime, bilo kakav dokument koji potvrđuje da je osoba završila bilo kakvu edukaciju znakovnog jezika, pa makar samo 1. stupanj (1 semestar), što je nedovoljno za bilo kakvu komunikaciju, a pogotovo prevođenje u nastavi.

Neki se stručni komunikacijski posrednici zapošljavaju putem projekata civilnih udruga koje financira MZO, neki putem javnih natječaja koje objavljuju škole, a zaposleni su uglavnom na određeno vrijeme do kraja nastavne godine. Posao je, dakle, nesiguran, a usto i vrlo slabo plaćen. U takvim okolnostima postoji vrlo slabo zanimanje za zapošljavanje na tim mjestima i zaposlenici se većinom ne zadržavaju dugo na istom mjestu, a ukaže li se bilo kakva druga prilika, osoba zaposlena kao komunikacijski posrednik uglavnom će bez oklijevanja napustiti radno mjesto. Jasno je

kakve posljedice pri čestom mijenjanju komunikacijskog posrednika može trpjeti korisnik njegovih usluga, a tome smo nažalost vrlo često svjedoci. Brojne se svjetske, europske i nacionalne organizacije gluhih i gluhoslijepih osoba zalažu za to da gluhe i gluhoslijepe osobe imaju pravo na stručnog prevoditelja znakovnog jezika, odnosno prevoditelja za gluhoslijepe.

Osim toga, i same organizacije prevoditelja znakovnog jezika koriste taj jednoznačni termin; primjerice, prema World Association of Sign Language Interpreters (WASLI) i European Forum of Sign Language Interpreters

(Efsli), osobe koje prevode osobama koje koriste znakovni jezik te osiguravaju potpune i točne informacije gluhim, gluhoslijepim (ali i čujućim osobama) nazivaju se «sign language interpreters».

Hrvatski je prijevod toga termina «prevoditelj znakovnog jezika». Za razliku od komunikacijskih posrednika, svaki od termina «prevoditelj znakovnog jezika», «prevoditelj za gluhoslijepe osobe», «prevoditelj u nastavi» ima ekvivalent na engleskom jeziku, i to Sign language interpreter, Deafblind interpreter, Educational interpreter. Termin «prevoditelj

znakovnog jezika» u Europi i svijetu postoji u klasifikaciji zanimanja. Na nužnost korištenja ispravne terminologije ukazuje i Rezolucija Europskog parlamenta o znakovnom jeziku i profesionalnim prevoditeljima znakovnog jezika (2016/2952(RSP)) donesena u studenom 2016. godine.

Potporu u korištenju termina «prevoditelj», među ostalim, dali su nam i Hrvatsko društvo konferencijskih prevoditelja, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Centar za ženske Studije te WASLI i Efsli kao organizacije prevoditelja znakovnog jezika na svjetskoj odnosno europskoj razini. Službenu pisanu podršku za uporabu odgovarajuće terminologije - prevoditelj znakovnog jezika i prevoditelj za gluhoslijepe osobe dobili smo i od zastupnika Europskog parlamenta, gospođe Helge Stevens (potpredsjednice stranke Europski konzervativci i reformisti) te gospodina Adama Kose (člana Europske pučke stranke).

Kako bismo promicali i zaštitili prava gluhih i gluhoslijepih osoba na pristup informacijama, komunikaciju, korištenje znakovnog jezika te prevoditelja znakovnog jezika, zalažemo se za korištenje termina prevoditelj znakovnog jezika i/ili prevoditelj za gluhoslijepe osobe u svim situacijama bez iznimki. Ovaj je tekst samo preneseni skraćeni stav, no vjerujem da je dovoljno jasno zašto nam ne trebaju «posrednici» koji će nam "mahati", već stručni prevoditelji koji će nam osiguravati točne i potpune informacije da bismo mogli samostalno djelovati i odlučivati.

dr.sc. Sanja Tarczay

ZAŠTO SU PREVODITELJI ZNAKOVNOG JEZIKA ŽENE?

Svaki puta kada na TV-u vidim ženu kako prevodi svojim pokretima ruku, licem i prstima složene konstrukcije misli Gluhih posumnjam u mogućnost točnog "prevođenja" baš u potpunosti svega izrečenoga i postavim si pitanje: jeste li ikada vidjeli muškarca koji prevodi TV emisiju u kojoj političar vješto iznosi laži o stanju burze, tsunamija, eksplozije nuklearnog reaktora ili druge katastrofe? Naravno, niste! Jer je većina muškaraca sposobna koristiti znakovni samo na razini pokazivanja srednjeg prsta kada im oduzmu parkirno mjesto ili prednost u prometu.

Jednom sam išao na ručak s prevoditeljicom kako bih joj zahvalio na prevoditeljskom poslu koji mi je prepustila, s obzirom na to da je to njen primarni posao. No, većinom sam to učinio jer sam bio znatiželjan - nisam nikada upoznao prevoditeljicu.

Na kraju je ispalo da je ona biseksualka, no ne znam što bih s točno s tim incidentom. Postoje pojedini muškarci koji su tumači govornog jezika, što je vrlo slično znakovanju, ali bez neobičnih i neshvatljivih znakova. Ali većina njih su prevoditelji pisanog dokumenta koji posao tumača rade samo kada nemaju drugog posla. Odnosno nije im to glavni posao. Tumači koji većinom prevode i tumače pisani jezik većinom su žene. Prema studiji koju sam pronašao na internetu postoje dva razloga zbog

koji su prevoditelji na znakovni većinom žene "...prvi razlog je taj da su žene biološki predodređene za mogućnost savladavanja kompleksnog zadatka tumačenja.

Tumačenje zahtijeva sposobnost obavljanja više zadataka u isto vrijeme – slušanje, analiziranje i znakovanje u isto vrijeme. Drugi razlog je taj da područje prevođenja na znakovni spada u pomagajuće profesije, koje u pravilu biraju više žene nego muškarci".

Dakle, da budem jasan, muškarci nisu biološki predodređeni za mogućnost savladavanja zahtjevnih zadataka prevođenja na znakovni... jer zahtijeva sposobnost za obavljanje više radnji u isto vrijeme – slušati, analizirati i znakovati. To nikako ne može biti pravi razlog! Ja sam muškarac i ja obožavam obavljati više radnji u isto vrijeme.

Ne mogu biti zadovoljan ako ne radim barem 3 – 4 različite stvari u isto vrijeme poput: prevođenja, slušanja muzike, razmišljanja o novom postu za moj blog i pranje rublja. Isigurno ne bih umro da znakujem ovo što pišem u ovom članku. A što je to uopće pomagajuća profesija? Što bi to uopće trebalo značiti? Koliko ja znam, batler je uvijek muškarac. Nije li to pomagajuća profesija?

Možda su prvotno željele biti glumice, ali nakon nekog vremena shvatile su da zapravo i nemaju dovoljno talenata da uspiju u filmskoj industriji pa su umjesto toga naučile znakovni jezik. To im je bio plan B.

Znam da prevoditelj i na znakovni često imaju osobe oštećena sluha u obitelji, te su i tako naučile znakovni. Ali to ne objašnjava zašto muškarci ne uče znakovati kada bi pomogli nekome u svojoj obitelji. Smatram da je pravi razlog zašto žene postaju prevoditelji na znakovni nema nikakve veze s obavljanjem više radnji u isto vrijeme.

Žene odluče postati prevoditelji jer je to jedan od načina da budu u centru pažnje. A i ponekada mogu biti na TV pas e cijela nacija može diviti kako vješto migolje prstima i okreću oči!

Žene će učiniti bilo što kako bi bile u centru pažnje. Potroše sate i sate odabirući odjeću i šminkajući se jer žele da ih svi gledaju. Nas muškarce zapravo nije briga kako izgledamo, i uglavnom ne želimo da nas cijela nacija gleda dok migoljimo prstima, radimo face i sl.

To je vjerojatno pravi razlog zašto muškarci ne žele postati prevoditelji na znakovni.

<https://patenttranslator.wordpress.com/2012/11/04/why-are-all-sign-language-interpreters-women/>

Ne, pravi razlog mora biti drugačiji. Možda te žene samo žele biti na TV-u? Obično su mlade i zgodne.

SUMRAK KULTURE GLUHIH U HRVATSKOJ?

Nisam siguran s kojim velikim ili malim slovom za riječ gluhi ili Gluhi u gornjem naslovu trebam započeti, no ovako pisano velikim tiskanim slovima doista se ne vidi i skriva pravo značenje na koje se to gluhe zapravo odnosi.

Možda na Gluhu zajednicu ili samo na gluhe koje žele biti dio čujućeg društva. Ovo je važno, jer trebamo svi znati na koje se to gluhe ljude odnose, da ne bude kakve zabune, jer se Gluhi vrlo lako izgube u brojnim nesporazumima. Odmah ću sad napisati da se baš radi o Gluhima. Zašto? Sad ću obrazložiti moje viđenje na cijelu dramatičnu situaciju u Hrvatskoj.

PRVI KONGRES MEĐUNARODNIH STRUČNJAKA NA POLJU KULTURE GLUHIH 2001. U HRVATSKOJ

Vratimo se u prošlosti na moje prve početke susreta sa svim Gluhim ljudima iz međunarodnog svijeta Ponosa Gluhih (Deaf Pride). U hotelu „Panorama“ u srcu Trešnjevke u Zagrebu ako me se sjećanje još dobro služi to je bilo 2001. godine, dakle organiziran je prvi kongres međunarodnih stručnjaka na polju Kulture Gluhih u Hrvatskoj na inicijativu od strane udruge „Dodir“ koja je u to vrijeme proslavio pet i pol godišnjicu postojanja udruge. Dr.sc. Sanja Tarczay je htjela da u Hrvatskoj svi ti međunarodni gluhi stručnjaci donese dašak revolucije Ponosa Gluhih u hrvatske prostore i tako započne udariti temelje za osnivanje Kulture Gluhih u Hrvatskoj.

U svijetu je takav pokret i odavno priznat te podosta raširen u svakoj pori tamošnjeg društva. U Hrvats-

koj je trebalo izboriti te boriti da se Kultura Gluhih i pripadni Ponos Gluhih bude stalno utaboren u našem hrvatskom društvu. Stigli su nam mnogi međunarodni stručnjaci njih desetak izvrsnih predavača iz Engleske i iz Amerike, bili su osigurani naši prevodioci međunarodnog znakovnog jezika.

Nas gluhih i nagluhih iz cijele Hrvatske, ponajviše iz Zagreba bilo je barem stotinjak koji smo onda uživali u otvaranju prvog kongresa takve vrste u Republici Hrvatskoj. Počeli smo pratiti sve vrste predavanja i jedno posebno predavanje je najviše privuklo moju pažnju.

Radi se o izvrsnoj Gluhoj osobi pod imenom Paddy Ladd, zapravo radi se o doktoru društvenih znanosti iz University of Bristol na polju Kulture Gluhih, radi se o jednom od najvećih živućih boraca za Prava Gluhih za cijelo ljudsko društvo. Imao sam čast i priliku osobno upoznati izvan kongresa preko moje dugovječne prijateljice dr.sc. Sanje Tarczay i po izgledu doista izgleda kao Isus iz kršćanske religije samo što Paddy nosi naočale, ali po ponašanju i po izgledu doista

je Isus i tako na znakovnom jeziku njegovo ime se znakuje Isus.

Na početku njegovog predavanja zapalio je svijeću i nastupila je minuta tišine za koju je rekao da je to simbol sveopće patnje svih Gluhih i gluhih te nagluhih iz cijelog svijeta kroz našu povijest ljudskog zbivanja. Stavio je svijeću na stolu da još gori tijekom cijelog predavanja. Najviše je spomenuo o najvećem problemu Kulture Gluhih to jest da se broj Gluhih svake godine smanjuje. Bez obzira na to što je društvo rašireno prihvatilo Kulturu Gluhih i Ponos Gluhih kao definiciju Gluhe nacije, uvijek postoji druga mračna strana koja dalje gleda na Gluhu naciju kao defektanu stranu ljudskog postojanja.

Bez obzira na to što je društvo konačno priznalo višedesetljetnu borbu za sva prava za Gluhe te konačno prihvatilo rezultat te borbe u obliku Kulture Gluhih i Ponosa Gluhih kao konačnu definiciju Gluhe nacije. Zato Kultura Gluhih i Ponos Gluhih predstavljaju bogatstvo svih oblika multikulturalizma u cijelom društvu.

Dakle, imamo brojne manjine koje njeguje svaka svoj jezik i svaka svoju prošlost tako i Gluhi imaju svoj znakovni jezik i svoju prošlost Ponosa Gluhih. Postoji druga strana čujućeg društva koja dalje želi gluhost predstavljati kao defekt ili bolest ljudskog bivstvovanja.

Gluhi nikada ne priznaju defekt ili nedostatak, nego kroz takav oblik

manjka želi promovirati vlastito bivstvovanje te žele biti ravnopravni s čujućima. To je smisao borbe Ponosa Gluhih. No Paddy Ladd iz njegovog velebnog predavanja svejedno ukazuje na jedan veliki gorući problem, to jest broj Gluhih svake godine se smanjuje. Na koji način se smanjuje? Čujući roditelji koji imaju gluhu djecu jako žele da djeca budu čujuća i želi kroz sve načine liječiti taj nedostatak. Stavljaju slušne aparate, uvode oralnu komunikaciju, provode pre-invanzivnu operaciju ugradnje umjetne pužnice.

Gluha djeca od čujućih roditelja s takvom metodom liječenja gluhosti imaju slabiji psihološki oklop od Gluhe djece od Gluhih roditelja. Čujući roditelji ne priznaju Ponos Gluhih pa zato žele da njihova djeca budu što bliža čujućima bez obzira na to što je to Sizifov posao, nemogućnost da gluha djeca budu kao čujuća djeca. Roditelji najčešće brani oralizam i većina čujućih roditelja ne žele znakovni jezik za svoju djecu bez obzira koliko prednosti imaju za gluhu djecu sa znakovnim jezikom za Gluhe.

Najbolje je priznati da su gluha djeca drugačija od čujuće djece te zato tako preko posredništva i komunikacije uz pomoć prevoditelja tako mogu biti ravnopravna svi zajedno. Na taj način se stvara multikulturalizam društva, bogatstvo raznovrsnosti ljudskog bivstvovanja u cijelom društvu. Kroz kratku povijest vidjeli smo bezbroj pokušaja da čujući ljudi želi provoditi nadmoć nad gluhim ljudima bilo gdje po svijetu, posebno u nerazvijenim zemljama. Bilo je pokušaja i nadmoći nad gluhom djecom uz pomoć oralizma i sa što

manje znakovnog jezika dolazili smo do toga da je sve manje gluhe djece koja želi provoditi Ponos Gluhih te biti dio Kulture Gluhih.

Na to je upozoravao Paddy Ladd. Tek na kraju predavanja je puhnuo u svijeću ugasivši je označavajući pri tome da je velika mogućnost da mi Gluhi budemo poraženi u ovoj vječnoj borbi za Ponos Gluhih u odnosu na sve dolazeći ojačani oralizam za gluhu djecu.

Nakon takvog predavanja sam se zamislio, no ja nisam u ono vrijeme baš bio deklarirana Gluha osoba, nego da se najbolje izrazim ja sam više uvjeren da sam bio gluha osoba. Moji roditelji su čujuć i nisu dali meni da svladam znakovni jezik u ranom djetinjstvu.

Preferirali su naravno obvezni oralizam jer sam započeo školovanje u sklopu centra „Suvag“. Znakovni jezik sam svladao tek kada sam završio srednju školu, dakle kasno.

Tek nakon srednje škole počeo sam upoznavati Kulturu Gluhih i

Ponos Gluhih. Dolazio sam u klub gluhih u Zagrebu te upoznavao puno gluhih diljem Hrvatske i izvan njezine granice. Počeo sam shvaćati prednosti i ograničenja primjene znakovnog jezika i naravno prednosti i ograničenja oralizma za moju malenkosti.

BITI GLUH ILI NE?

Još jedna zanimljiva stvar s prvog kongresa jest drugi gluhi predavač

Christian Stalzer iz Austrije. Pričao je zanimljivu anegdotu o tome kako je po prvi puta postao otac. Christian Stalzer je oženjen i njegova supruga je bila trudna, također je gluha osoba. Kada je rodila prvu bebu, doktori su odmah provodili mjerenja ispitivanja sluha nad prvom bebom i dovršili su nalaze te su htjeli priopćiti tužnu vijest Christianu Stalzeru da je beba u stvari gluha. Christian se nije dao smesti nego se jako obradovao te je bio radostan jer je prvo dijete gluho. On je imao viziju da će imati cijelu Gluhu obitelj gdje su svi gluhi članovi obitelji te svi skupa će predstavljati veliku snagu Ponosa Gluhih. I naravno provodit će obveznu Kulturu Gluhih na novu generaciju. I nakon dvije godine njegova supruga se ponovo zatrudnjela i rodila je drugu bebu.

I naravno doktori su opet provodili ispitivanje sluha te konačno došli do istog nalaza i opet su priopćili lošu vijest Christianu Stalzeru

koji je po drugi puta postao otac. Opet je Christian Stalzer bio radostan i silno se radovao novom članu Gluhe obitelji i opet će moći nastaviti novu snagu Ponosa Gluhih i proširivati granice Kulture Gluhih. Dakle dva oprečna načina priopćenja vijesti o nalazu ispitivanja sluha se sukobljavaju, čujućí doktori smatraju da gluha beba predstavlja nedostatak, defekt organizma u obliku gluhoće, a s druge strane Gluha osoba poput Christiana Stalzera i drugih sličnih silno se raduju novom članu svjetske populacije koja će moći barem brojčano povećavati broj gluhih ljudi u svijetu.

Možemo vidjeti kakvo bude djetinjstvo provelo gluho dijete te tako saznati je li gluho dijete bilo sretno ili nije bilo sretno. Sjećam se jedne situacije gdje sam vidio Gluhog oca i majku koji su doveli gluho dijete u centru „Suvag“ na ispitivanja sluha ili na neki drugi zdravstveni tretman. Moj gluhi prijatelj koji je bio sa mnom i vidio je tu Gluhu obitelj odmah mi se požalio što ta obitelj ima gluho dijete. Psiholozi odmah kažu da taj gluhi prijatelj nije imao sretno djetinjstvo jer je bilo gluho. Nasuprot tome, psiholozi dalje kažu ako bi moj gluhi prijatelj rekao kako je divno što Gluha obitelj ima gluho dijete, to znači da bi djetinjstvo mojeg gluhog prijatelja bilo sretno. Jer bi se poistovjetilo s njim.

Dok u svijetu gluhih roditelji rađaju sve manje gluhe djece, jer ponekad gluhi roditelji mogu dobiti čujuću djecu, dakle prema svjetskoj statistici sve je manje gluhe djece od gluhih roditelja koja mogu dalje predstavljati Ponos Gluhih te naslijediti Kulturu Gluhih. S druge strane, čujućí roditelji rađaju ponekad zbog nekog genetskog razloga gluho djecu i onda čujućí roditelji nisu

baš sretni iz razumljivog razloga: čujućí roditelji žele čujuću djecu.

Kao lijek za liječenje gluhoće, neki doktori preferiraju ugradnju umjetne pužnice dok drugi doktori savjetuju učenje znakovnog jezika te pohađanje škole za Gluhu djecu. Sve više roditelja odlučuju se za ugradnju pužnice svojoj gluhoj djeci i pri tome obavezno preferiraju oralizam. Pri tome zabranjuju znakovni jezik. I kao rezultat svega toga sve je manje Gluhe djece a sve je više gluhe djece koji komuniciraju na oralni način. Potonja djeca pohađaju čujuće škole i uspješno se uklapaju u normalnu čujuću okolinu bez obzira na raznorazna ograničenja za gluho djecu.

Možemo vidjeti ovaj primjer, srednja škola za gluho djecu koja je godinama postojala u Ilici 85 pod imenom „Slava Raškaj“ gdje se maturiraju Gluha djeca uz pomoću znakovnog jezika. Sve je manje takve djece i baš zbog malenog broja djece se zatvara ta škola u Ilici i cijeli srednjoškolski program edukacije Gluhe djece se prebacuje u Natorovu ulicu gdje desetljećima stoluje osnovna škola za Gluhu djecu istog naziva „Slava Raškaj“.

S druge strane, poliklinika „Suvag“ provodi rehabilitaciju sluha i govora, zagovara oralnu edukaciju te primjenjuje ugradnju umjetne pužnice za gluho djecu koja onda nastavlja osnovno školovanje u normalnim osnovnim školama diljem zemlje te također nastavlja obrazovanje u normalnim

srednjim školama diljem zemlje. I uz pomoć oralizma uspješno se uklapaju s čujućim učenicima i ne koristi znakovni jezik.

KONFERENCIJA PROJEKTA „NEW METHODS FOR INCLUSION“ U ZAGREBU

Na jednom predavanju koje se održalo 26. travnja 2017. godine u hotelu „Arcotel Allegra“ u sklopu završne konferencije projekta „New Methods for inclusion“ na kojoj je predstavljen priručnik „Learn how to communicate, learn how to include!“ (Nauči se komunicirati, nauči se uključivati! – moj prijevod naslova!). Navedeni projekt je financiran od strane Agencije za mobilnost i projekte Europske unije unutar Erasmus+ programa, a trajao je 20 mjeseci.

Nositelj projekta je Savez gluhih i nagluhih grada Zagreba, a partneri su Baltic Regional Fund iz Latvije i CRRES Buzau iz Rumunjske. Projektom se htjelo predstaviti unaprjeđenje vještine rada s mladima, razvijanje nove metode rada, povećan je socijalni kapital osoba oštećena sluha te je ostvaren pomak u smanjenju predrasuda čujućeg društva prema uključivanju osoba s invaliditetom u isto društvo. Jesu li htjele ovom novom metodom ublažiti pad popularnosti Ponosa Gluhih ili bolje razvijati povezanosti između čujućih i gluhih ljudi preko posredništva komunikacije? Odgovor nisam tražio na završnoj konferenciji nego sam slučajno zapeo za oko jedno zanimljivo predavanje od strane prof. Ljubice Pribanić iz Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu. Na tom predavanju se dot-

aklo teme o broju i mogućnostima koje pružaju dvije škole u Zagrebu, jedna škola „Slava Raškaj“ koja preferira znakovni jezik te druga strana škola Poliklinike „Suvag“ koja preferira oralizam.

ljudi koji prate sport gluhih na olimpijskim igrama za gluhe sportaše gdje sudionici igara sve više komuniciraju na oralni način, a jedva se vidi komunikacija na znakovnom jeziku. Sam simbol

međusobno na međunarodnom znakovnom jeziku. Mnogi stariji Gluhi sportaši imaju najbolje uspomene iz prijašnjih olimpijskih igara isto tako i drugi gluhi promatrači i navijači.

Odmah u oči upada da se u centru „Suvag“ vrši implementacija ugradnje umjetne pužnice kao odgovor na problem gluhoće te koja se uspješno primjenjuje kako za zdravlje gluhog pacijenta te tako i u rehabilitaciji sluha i govora u njegovom životu općenito. Bez obzira koliko god je protumačeno da je znakovni jezik prirodan i materinski jezik za gluhe ljude u oči bode podatak da centar „Suvag“ vrlo uspješno provode oralizam na račun znakovnog jezika.

SVE JAČI ORALIZAM NA DEAF-OLYMPICSU 2017 U SAMSUNU

Netom upravo zatvorene Deaflympics, olimpijske igre za gluhe sportaše koja se održala u Turskoj u gradu Samsunu u drugoj polovici srpnja 2017. godine otkriveno je sve veći jaz između Gluhih i gluhih sportaša. Na vidjelo izlaze sve veće nezadovoljstvo Gluhih

Deaflympics propagira korištenje ruke kao simbolom znakovnog jezika u 5 raznih boja u korelaciji je s 5 boja krugova za svjetske poznate Olimpijske igre za sve sportaše. Svi gluhi ljudi se slažu da je simbol ruke u pokretu osnovni simbol svih gluhih sportaša, no na svim borilištima mnogi gluhi sportaši usmeno komuniciraju sa svakim kao da su čujuć ljudi i svi se čude kako su takvi sportaši mogli sudjelovati na olimpijskim igrama za gluhe sportaše.

Zna se da je prag gluhoće na 55db na audiogramu i da je onda takva osoba zapravo nagluha i kao takav sportaš može sudjelovati na olimpijskim igrama za gluhe sportaše. No svi gluhi promatrači najradije bi htjeli da takvi nagluhi sportaši trebaju učiti znakovni jezik jer se takav jezik najbolje sporazumijeva s drugim gluhim sportašima na borilištima. Preporučavaju stariji gluhi sportaši da je na prošlim olimpijskim igrama bilo je masovnog mahanja rukama i kao takvi svi su bili pravi Gluhi sportaši i svi se lako sporazumijevaju

Međutim, današnje olimpijske igre za gluhe sportaše u Samsunu slovi se kao najneobičnija olimpijska igra gdje mahanje rukama i znakovanje rukama su svedeni na minimum, a sve više se vidi kako gluhi sportaši usmeno bez znakovanja rukama dominiraju nad svim borilištima. Isto tako na podiju za dodjelu medalja. To je najočitiiji dokaz da su prošla vremena kada je znakovni jezik bio najvažniji i najdominantniji jezik za gluhe ljude, pa sada sve više prevladaju oralna komunikacija među gluhim ljudima.

To može dovoditi do smanjenja Gluhih ljudi koji preferiraju Ponos Gluhih te pripadnu Kulturu Gluhih. Najvidljivije je na zadnjim olimpijskim igrama za gluhe sportaše gdje je jako teško uočiti prave Gluhe sportaše kako komuniciraju na znakovnom jeziku. Sve je manje Gluhih sportaša. Sve je više gluhih sportaša koji provode oralnu komunikaciju. Trebamo li u budućnosti povećati prag naglušnosti na barem 70dB ili možda i na 90 dB kako bi osigurali pravim Gluhim sportašima pravi nastup na olimpijskim igrama za gluhe sportaše.

Ali čudno je da i gluhim sportašima koji kada isključe umjetnu pužnicu on je u stvari sto postotno gluhi sportaš i nema uopće nikakvu naglušnost te prema tome može imati nastup na sportskim igrama za

gluhe sportaše. No takvi sportaši s umjetnom pužnicom ne znakuje baš puno nego najradije provode oralnu komunikaciju. Takvi sportaši kažu da oni sami predstavljaju budućnosti gluhih. Kao i svi drugi gluhi koji nose umjetnu pužnicu oni sami tvrde da su budućnost gluhih ljudi i da sami predstavljaju rješenje za gluhe ljude u svijetu.

Roditelji bi sigurno bili ponosni kada se takvo dijete s ugrađenom umjetnom pužnicom spoznaju vlastitu okolinu i dobro tretiraju sebe u odnosu na sve druge čujuće pa tako na druge gluhe ljude. Roditelji bi sigurno bili ponosni što gluha djeca ne koriste znakovni jezik jer roditelji često govore da je to jezik majmuna. Oni kažu da mahanje rukama nalikuje majmunima. Zato tjeraju gluha djecu da njeguje oralizam jer misle da je to most između čujućih i gluhih ljudi. Znači li to da je oralizam budućnost za gluhe ljude? Tehnologija svakim danom sve više grabe i to galopirajućim koracima i sve se traže bolja rješenja za gluha djecu, umjetna pužnica možda postaje sve bolja i sve manja pa budu što jednostavnija za ugradnju i bez nikakvih komplikacija i na kraju sve najbolji rezultati za gluha djecu. Većina misli da se moramo pomiriti s time da će oralizam i umjetna pužnica biti okosnica razvoja gluhe djece u liječenju gluhoće kao i uspostavljanju normalne komunikacije između čujućeg i gluhog svijeta.

DRAMATIČNA PORUKA U FACEBOOKU

U najpoznatijoj društvenoj mreži jedan gluhi korisnik je podijelio video uradak od jednog svjetskog poznatog Gluhog čovjeka po imenu Bjorn Bluemeier iz Berlina. U dramatičnoj poruci od 7 minuta je htio svima nama poručiti

pravo stanje Gluhe kulture po svijetu kao i u Njemačkoj. Stvarno je panično izrekao usporedbu između Indijanaca i Gluhih. Indijanci imali su svoju zemlju i svoju kulturu sve do 18. stoljeća na američkom kontinentu sve dok bijelci nisu pokorili zemlju zapravo su oteili tu zemlju i tako sve Indijance smjestili u manji rezervat.

polako počinju cijeniti sve što su Indijanci do sada i sve što danas Indijanci pokušavaju izboriti, te dopuštaju njima održavati kulturu.

Tako je Bjorn htio ovom usporedbom ukazati na našu sudbinu, na našu slabosti i pasivnosti. Gluhi bi se trebali po uzoru na Indijance početi jače povezivati i jače orga-

Tek u današnje doba američki predsjednik je izrekao ispriku što je nanesena nepravda svim Indijancima i svim njihovim potomcima. Danas bijeli Amerikanci poštuju indijansku kulturu i pokušavaju pomoći potomcima Indijanaca da promoviraju i njeguju svoju kulturu.

U tom smislu su Indijanci i njihovi simpatizeri organizirali i uspjeli su skupiti velika financijska sredstva za održavanje indijanske kulture i boriti se za sva prava koja su oduzeta prijašnjim Indijancima unutar i izvan rezervata na kojima su bili prisiljeni živjeti. Tako sada svi Amerikanci

nizirati, te početi boriti za sva prava za promicanje Kulture Gluhih te Ponosa Gluhih. Trebali bi izreći da postoje prirodna metoda odnosno rješenje da se prizna i promovira prirodna gluhoća kao dio multikulturalnosti ljudskog društva, a ne da se nakon rođenja kada se daje dijagnoza da je dijete gluho pristupa pre-invazivnoj operaciji ugradnje umjetne pužnice. Bjorn je pokušao objasniti da je to sve sprega između doktora opće prakse koja nudi liječenje u bolnici gdje

se vrši ugradnja umjetne pužnice te političko-medicinskih udruga koja promovira oralizam na štetu promoviranja znakovnog jezika.

POSljednji GLUHI MOHIKANAC

To je ono na što je odavno upozoravao Paddy Ladd s jednog predavanja da će oralizam možda pobijediti znakovni jezik. Upozoravao je da će možda gluhi prigrliti oralizam kao bolji jezik od znakovnog jezika pa s time i mogućnost da se oslabi Ponos Gluhih a povezano s time i sve slabiju Kulturu Gluhih.

Hoćemo li morati zapaliti svijeću u znak protesta što se znakovni jezik sve manje koristi među gluhom djecom? Onako kako u svijetu se smanjuje broj djece koja koristi znakovni jezik, tako se istodobno smanjuje broj gluhe djece u Hrvatskoj. Udruga „Dlan“ energično promiče Kulturu Gluhih i jako je ponosna na cijelu vlastitu produkciju i izvele mnogo vrste kazališnih i glazbenih izvedbi. Nedavno je uspostavila suradnju s jednom glazbenom grupom „Dubioza Kolektiva“ iz Sarajeva, i zajedno žele stvoriti jedan video spot i izvesti jednu zajedničku glazbenu pjesmu.

Zanimljivo je napomenuti da je među gluhim ljudima sarajevska glazbena grupa potpuno nepoznata. Normalno jer gluhi ljudi uopće ne

prate glazbu a čujućima je naravno jako poznata spomenuta sarajevska glazbena grupa već se broji preko milijun klikova za njihov spot na internetu. To je dokaz koliko su čujućii „napredni“ i odrastaju se s muzikom. Gluhi mladi vole pratiti sve što prate čujućii. Ne baš sve, ali onoliko koliko se može pratiti.

Deaf band Dlan s Dubioza kolektiv

Sigurno će zato gluhi od sada početi pratiti „Dubiozu Kolektiva“ i tako početi shvaćati popularnost među čujućim slušaocima. No to je mogući dvosjekli mač. Jer sve što prate novotarije zajedno s čujućima, je li to više udaljava od Kulture Gluhih? Gluhi stvaraoци trebaju imati nešto svoje i trebaju stvarati muziku i pomodnosti samo za sve nas gluhe. Kako? To je naš cilj i naša muka, bez muke

nema znanosti niti zadovoljstva.

Trebamo sami stvarati sve što je originalno za sve nas gluhe, a ne povoditi se čujućim novotarijama koje možda nemaju veze s Kulturom Gluhih. Mi trebamo pronaći izvornu pjesmu iz naše duše, iz našeg podneblja stvoriti sve samo

za nas Gluhe, tako možemo nastaviti njegovati Kulturu Gluhih u Hrvatskoj. Pitanje dalje stoji trebaju li Gluhima glazba ili ne. Odgovor moramo sami pronaći.

Hoćemo li onda biti kao posljednji Mohikanci obraniti našu Kulturu Gluhih i Ponos Gluhih u Republici Hrvatskoj?

mr. sc. Zlatko Orct

OD DOMA DO KUĆE I OD KUĆE DO DOMA

Ne znam koja bi bila svrha godišnjeg odmora osim one da se bilo gdje kuda odemo, otisnemo u avanturu ili poznatu destinaciju, odmorimo i osjećamo kao kod kuće. Pri tome ne mislim samo na neke posebne stvari, dovoljno je i spavanje i samo opuštanje s nekom knjigom, ili odlazak s najdražima na neki izlet ili kupanje.

Prije samog godišnjeg odmora zamolila sam PREVODITELJICU da meni i jednoj gluhoj osobi PREVODI i TUMAČI predavanje o Kubi. Kuba nas je zainteresirala, a i mogućnost da sudjelujemo u jednom takvom opuštenom predavanju. Vrućina velika, kao i gužva u Booksi, koja je zatvorila vrata i upalila klimu. Zauzeli smo mjesto stojeći kod toaleta, ondje gdje smo se zatekle.

Prevoditeljici je bilo svejedno, no nakon sat i pol predavanja, koje je bilo jako zanimljivo, s fotografskim slajdovima, i živopisnim tumačenjima TUMAČICE – možemo reći sa smo se dobro uznojili i umorili. Prije svakog ovakvog predavanja obećala sam si da ću se s prevoditeljicom i ekipom gluhih najprije pozdraviti s predavačem i pitati gdje bi bilo najzgodnije sjesti da ne smetamo a opet da budemo bliže, te da predavač malo, zaista neznatno, sporije govori, da prevoditelj može „uhvatiti“. Naša prevoditeljica nije imala problem s brzinom „hvatanja“ predavanja, no ja imam taj problem.

Imam problem sa znakovnim jezikom, prebrz mi je preapstraktan i nijanse su mi nejasne. Trudim se, no treba se više namjerno „bacati“ u društvo gluhih upravo

bog toga. Prevoditelje razumijem savršeno, imaju on strpljenja. No sami gluhi su se pokazali vrlo nestrljivima u tumačenju svojeg govora, i načina.. ovdje im ne mogu parirati. Nemam tu energiju, koncentraciju niti motivaciju. Sustigle su me neke godine, kad se želim opustiti a ne siliti i naprezati. No, nije ni to loše, na kraju se ipak vrijedi potruditi, i osjetiti užitek koji donosi zajedništvo s jednom grupicom ljudi, s kojima možeš eto, putovati, jesti, smijati se i razgledavati prirodne i kulturne ljepote.

Tako sam s 3 žene putovala ljetos nekoliko dana u prekrasan Omiš i provela se fantastično! To je bila prava avantura, i ciljano putovanje, da se vidi, kuša, da se druži i upozna jedan lijepi dalmatinski gradić. Najbolje od svega je što smo imale besplatnog, naravno, gluhog vodiča koji je uživao u društvu gluhih iz drugih gradova i rado dao svoje vrijeme da nas vodi po gradu, i preporučiti nema neke restorane, kupališta, povijesna mjesta koja vrijedi obići.

On nam mislim nije bio prevoditelj kad smo svi govorili znakovnim jezikom, i razumjeli ga, on je bio TUMAČ. Mislim da su prevoditelji baš to – prevode rečeno, al us-

put su i tumači, objašnjavaju i pretvaraju rečeno u razumljiv (znakovni) jezik, a i pokretima usana prenose što se govori.

Ovo je ljeto bilo bogato predavanjima, putovanjem, i spoznajama. Jedna od njih je bila kako je neobično od doma putovati do kuće. Sada se može reći da je mjesto gdje se odmaramo naš drugi dom, naša druga kuća. Ondje se odmaramo na drugi način, mijenjamo okolinu, podneblje i ritam života. Dakle, kad se propisno odmorite

kod kuće, možete ići još nekud, ili doma. Kad dođete doma, možete samo ići na svoje prijašnje zadatke, na posao, ili u staru kolotečinu, koja je uvijek dobrodošla a meni je počela još jednim predavanjem i angažiranjem prevoditeljice.

Nadam se da je i vama bio lijep i ugodan odmor, i da ste uza se imali nekog dobrog prevoditelja ili tumača. Iako i pristojno čujete, uvijek su dobro došli!

Vaša Petra

„SLAM POEZIJA“ U ZAGREBU

U zagrebačko klubu „Močvara“ održano je 2. srpnja 2017. Treće državno prvenstvo Hrvatske u slam poeziji. Nositelj projekta po pozivu europske slam federacije je DADAnti – Udruga za promicanje Eksperimentalne Umjetnosti, Split u suradnji s udrugom URK iz Zagreba. Voditelj projekta je Franko Bušić, voditelj programa Mario Kovač. Stručni žiri: Franko Bušić (Split), Mario Kovač (Zagreb), Zdenko Franjić (Zagreb), posebni gost iz Beograda, predsjednik udruženja Poezina, pjesnik Milan Mijatović, te dvoje odabranih posjetitelja iz publike.

Kriterije natječaja zadovoljilo je 14 kandidata iz Zagreba,

Varaždina, Splita, Zadra i Belišća, dok su ostali pjesnici predstavili svoju poeziju u OPEN MIC dijelu programa. Ove godine događaj je podržala i Udruga Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih DLAN, čija su se dva člana, Angel Naumovski i Lino Ujčić, natjecala poezijom na znakovnom jeziku.

Za glazbeni dio programa tradicionalno je bio zadužen zagrebački umjetnik i zabavljač Bruno Tomašić – Anđa, dok su iznenađenje i osvježjenje bile glazbene improvizacije Zorana Kelave i Dina Škare (klarinet i beatbox) Nakon dva kruga natjecanja i glasovanja pobijedio je Roberto

Mario Kovač

Vodanović Čopor iz Zadra, dok je drugo mjesto sa svega bodom manje zauzeo glumac Zoran Kelava iz Varaždina a treće, opet samo s bodom razlike glumac Dino Škare iz Rakovog potoka kod Samobora, obajica su članovi Udruženja dramskih umjetnika Hrvatske. Angel Naumovski osvojio je 8. mjesto, a Lino Ujčić 10. mjesto. Vodanoviću je isplaćen autorski honorar u iznosu od 5.000 kuna, ali uz obvezujući Ugovor o namjenskom trošenju honorara, tj. Vodanoviću honorar treba poslužiti za troškove putovanja u Bruxelles, gdje će na Europskom slam prvenstvu 2.12.2017. predstavljati Hrvatsku. Bilo je to jako interesantno druženje, nešto novo i posebno.

u novom pjesničkom izrazu. Upravo zbog tog velikog interesa razmišlja se da se prvenstvo svake godine održi u drugom gradu, ali to ovisi o donatorima.

Nadamo se da ćemo još imati mogućnosti iskušavanja baviti se slam poezijom na nekom sljedećem susretu.

Lino Ujčić

Jednostavno te ponese ta atmosfera i pokrene sve osjećaje, poput bujice i riječi – znakovi jednostavno su potekli. Osjećaš se ponosno i tako bogato i moćno, a svi te podržavaju, potiču. Publika je zaista uživala

Lino Ujčić (Matessa) "PRIČE, PJESME, IGRE"

13. rujna - 10. listopada 2017.

Povodom nadolazećeg Međunarodnog tjedna gluhih u Galeriji Kupola, Gradska knjižnica, Knjižnice grada Zagreba u srijedu 13. rujna 2017. u 19 sati održano je otvorenje izložbe Lina Ujčića (Matessa) Priče, pjesme, igre. Ova je izložba dio Programa predstavljanja hrvatskih ilustratora kojom je Gradska knjižnica željela izložbenu aktivnost povezati s knjigom i svime što se oko nje događa.

Galerija Kupola uz mogućnost izlaganja umjetnina na dvije razine Galerije, izlaganje knjiga i umjetničkih eksponata, nudi i mogućnost prikazivanja video-sadržaja te umjetnici koji stvaraju u različitim medijima tako mogu povezati medije i pokazati kako se oni međusobno prožimaju i nadopunjuju.

Program otvorenja započeo je nastupom Deaf banda Dlan koji je izveo tri pjesme, a potom se posjetiteljima obratili Isabella Mauro, koordinatorica izložbenog programa Galerije Kupola, Angel Naumovski, predsjednik Udruge Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura gluhih – DLAN te autor ilustracija Lino Ujčić (Matessa). Isabella Mauro zahvalila se Siniši Matijašiću na gitari te vokalima Ivi Valentić i Lemary Vuletić koja je ujedno i tekstove pjesama prevodila na znakovni jezik.

Istaknula je još i kolegicu Maelu Rakočević Uvodić koja je prevodila program otvorenja ali i bila oso-

Lino Ujčić (Matessa)

Priče, pjesme, igre

srijeda, 13. rujna 2017. u 19 sati
Galerija Kupola Gradske knjižnice
Starčevićev trg 6, Zagreb

ba koja je potaknula obilježavanje Međunarodnog tjedna gluhih u Gradskoj knjižnici te sudjelovala u organizaciji i „mnogim nevidljivim stvarima bez kojih ove izložbe ne bi bilo.“ Angel Naumovski u dirljivom i duhovitom, sebi svojestvenom govoru prisjetio se upoznavanja s Linom Ujčićem te veselim i tužnim događajima koje su zajedno proživjeli te iskazao ponos što stoji na otvorenju izložbe svojeg kolege ali i velikog prijatelja.

Lino Ujčić prisutnima je opisao svoje ilustracije kao način kojim želi približiti svijet gluhih čujućima i pokazati da gluhi osjećaju život,

vole igre, priče, pjesme i slikanje te tako izražavaju svoje osjećaje. Prisjetio se svojih početaka kada je još kao dvogodišnje dijete stalno nešto crtao i slikao. Najviše je volio crvenu boju, boju ljubavi, snage i optimizma koja mu je pomagala da savladava mnogobrojne životne probleme pa su svi njegovi radovi bili u toj boji.

Poručio je okupljenima da otkriju nešto lijepo za sebe što će ih potaknuti da žive radosnije i opuštenije te da više budu kao djeca koja se igraju, maštaju, sanjaju i nadaju se i vjeruju u dobro. Kraj službenog programa završio

Lino, Isabella i Maela

je kratkim skečom kojeg su izveli članovi Udruge Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura gluhih – DLAN Mingsheng Pi i Iva Vrbos. Tijekom cijelog otvorenja na zidu su se prikazivali animirani filmovi: 10 najljepših bajki i Hrvatske priče i legende za koje je Lino Ujčić radio ilustracije.

Lino Ujčić (Matessa) rođen je 1970. godine u Pazinu. Kao gluho dijete s tri godine dolazi u Zagreb. Godine 1989. završava školu Primijenjene umjetnosti i dizajna, smjer grafika i otad se intenzivnije bavi slikarstvom, koristeći suhi pastel. Teme su mu uglavnom vezane za krajolike i stare kamene kuće iz djetinjstva.

„Deaf band Dlan“ na otvorenju izložbe

Sudjelovao je na skupnim izložbama od 1994. do 2016. godine u Istri (Pazin, Pula, Grožnjan, Lindar), Zagrebu, Splitu i Ozlju, i u inozemstvu u Italiji (Cuvio, Reggio Emilia, Trieste, Milano i Trapani), Francuskoj (Reims), Mađarskoj (Vac, Budimpešta) te dvije samostalne izložbe 1998. godine i 2013. godine u Puli.

Otad mu izazov postaje fotografija pa 2007. godine izlaže na izložbi fotografija „Vizualne memorije“ u Zagrebu, a 2011. godine na skupnoj izložbi fotografija „Mozaik“ u Pazinu.

Pjesnikinja Đurđica Miketa zahvaljuje za ilustracije njenih stihova

Bavi se i ilustriranjem slikovnica namijenjenih gluhoj djeci: 10 najljepših bajki, pjesme za niz od pet slikovnica pjesnikinje Đurđice Miketa te knjige Sveti Nikola bake Julijane i Moj Dnevnik. Za video-projekciju Hrvatske priče i legende ilustrirao je: Majka Božja od Kamenitih vrata, Zmijski san i Crna kraljica. Dizajnirao je i ilustrirao knjigu Listajući život, četiri

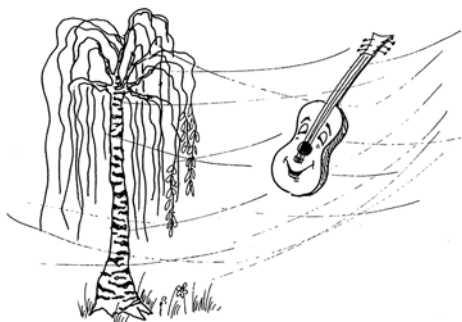
kalendara Istarskog književnog društva „Juraj Dobrila“ u Pazinu i knjigu Govor ruku (1-5) za tečaj hrvatskog znakovnog jezika Udruga Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN. Uređuje časopis Pljesak jedne ruke kojeg obogaćuje svojim karikaturama.

Kao član i potpredsjednik Udruge Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN nastupao je u brojnim kazališnim predstavama u Hrvatskoj i inozemstvu kao glumac, scenograf, dizajner te ilustrator plakata i raznog promotivnog materijala.

Tekst za katalog izložbe Priče, pjesme, igre napisala je likovna pedagoginja i umjetnica Mirjana Sorko Nikolić osvrnuvši se na vizualnu percepciju Lina Ujčića kao ilustratora koji „svojim ilustracijama koje pršte humorom, bojama i radošću poručuje da živjeti treba upravo tako - pozitivno, radosno, gledajući na svijet s ružičastim naočalima humora.“ Baš takvo je i bilo otvorenje ove izložbe.

Maela Rakočević Uvodić

*izvor fotografija:
Knjižnice grada Zagreba*

Kratak skeč u kojem glume Iva Vrbos i Mingsheng Pi

Projekcija ilustracija slikovnica "Hrvatske legende" i „10 najljepših bajki“

DLANOVCI NA FESTIVALU JEDNAKIH MOGUĆNOSTI

Trodnevni Festival jednakih mogućnosti ove se godine održao po 16. put, a nastupilo je oko 900 izvođača iz Hrvatske i inozemstva. Program su izvodile osobe s invaliditetom, a u organizacijskom timu je sudjelovalo oko 20 stručnjaka i 130 ciljanih volontera – uglavnom studenata s petnaestak fakulteta sveučilišta u Zagrebu. Oni su ujedno na festivalu stjecali dragocjena iskustva u timskom radu i specijalnoj komunikaciji s osobama raznolikih tjelesnih i osjetilnih oštećenja, te umanjениh mentalnih sposobnosti.

Deaf band Dlan na festivalu F=M

Festival se sastojao od glazbeno-scenskog, likovnog, filmskog, edukacijsko-rekreacijskog i sportskog programa. Glazbeno-scenski program je bio sastavljen od dramskih, plesnih i glazbenih točaka koje su naizmjenično izvodile osobe s invalidnošću i popularni estradni umjetnici. Likovni program se sastojao od urbane skupne izložbe likovnih radova na kojoj je izlagalo šezdeset autora različitih umjetničkih izričaja, povezanih tjelesnim oštećenjem kao zajedničkim obilježjem.

Promatrači izložbe su uspostavili komunikaciju s autorima i odnose s umjetninama, koje se predstavljali bogatstvom stilskih, tematskih, izričajnih, generacijskih i drugih različitosti. U filmskom su se programu prikazivali dokumentarni filmovi s tematikom života i rada osoba s invaliditetom. Edukacijsko-rekreacijski program je bio sastavljen od igara mobilnosti u kojima su javne osobe i građani, u simuliranom oštećenju na improviziranom poligonu, stjecali iskustva kretanja pomoću in-

validskih kolica i orijentacije u prostoru pomoću bijelog štapa. Sportski program se sastojao od turnirskih natjecanja u sjedećoj odbojci, te boćanja, tenisa i ulične košarke u invalidskim kolicima. Festival je i ove godine promatralo preko 15.000 građana – ljubitelja glazbeno-scenske, likovne i filmske umjetnosti. Svojim nacionalnim i međunarodnim karakterom, Festival potvrđuje status Republike Hrvatske kao zemlje socijalne pravde i promiče ugled Grada Zagreba unutar velike europske obitelji zdravih gradova.

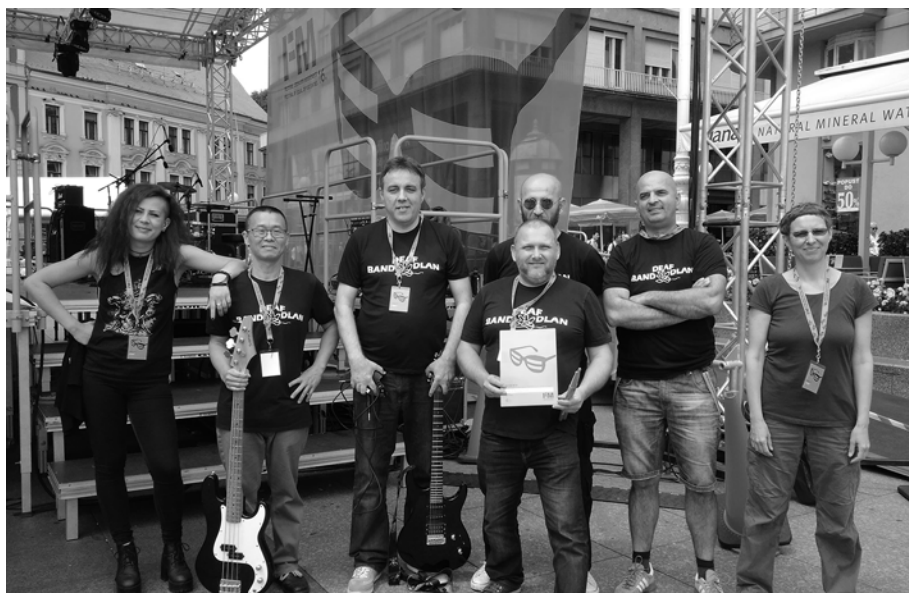
Lino Ujčić sa svojim likovnim radovima

Predsjednik Društva tjelesnih invalida i organizator festivala Milan Ožegović je izrazio zahvalnost vladi Republike Hrvatske, gradu Zagrebu i turističkoj zajednici grada Zagreba koji podupiru organizaciju festivala te istaknuo: „Da festival ne može promijeniti svijet, ali može svijest ljudi i to na najbolji mogući način prikazujući

umijeće osoba s invaliditetom“
„Osobe s invaliditetom će pokazati svoje kreativne sposobnosti kako bi građani vidjeli njihove kvalitete i kako bi rame uz rame razvijali svoju zajednicu i poboljšavali kvalitetu života“

Voditelj Predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj Branko Baričević je rekao kako će EU komisija uvijek podupirati jednake mogućnosti jer se to, među ostalim, odražava i u njihovom sloganu „Zajedno u razlikama“. Zahvalio se volonterima i pozvao da se uključe u Europske volonterske snage solidarnosti.

Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić je istaknuo da mu je veliko priznanje, ali i obveza biti član brojnih udruga za osobe s invaliditetom. Državni tajnik dr. sc. Ivica Poljićak istaknuo je kako je Festival jednakih mogućnosti, pokrenut radi razvoja društvene svijesti o invalidnosti i njihovih potrebama te iskoristio priliku kako bi posebno pozdravio Milana Ožegovića, predsjednika Društva i najzaslužniju osobu za višegodišnje postojanje ovog Festivala. Nadodao je i kako je Ministarstvo kulture jedan od nositelja Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom koje afirmiraju kreativne i umjetničke mogućnosti osoba s invaliditetom, te da je od 2009. godine broj sufinanciranih kulturnih programa u stalnom porastu. Poručio je ovim putem kako je svrha festivala javno pokazati stvaralačke mogućnosti izvođača programa, šireći poruku da i osobe s invalidnošću trebaju uživati ista prava i obveze poput drugih građana.

Deaf band Dlan na festivalu F=M

Na festivalu su sudjelovali i članovi Udruge „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN“ Lino Ujčić, Mingsheng Pi, Verona Lisak – Brkičić i Sabahudin Jusić prezentirajući svoje likovne radove i neobične umjetničke kreacije tematski vezane za Zagreb i njegovu povijest te umjetničke fotografije.

U glazbenom dijelu festivala prvi put ove godine predstavio se i to vrlo uspješno Deaf Band Dlan. Njihov nastup trajao je oko dvadesetak minuta i oduševio je publiku. Posebnu pohvalu dobili su od jedne od organizatorica-gospođe Milanke Gregurić koja je bila oduševljena nastupom. To im je dodatni impuls da nastave s radom na veselje svih.

Lino Ujčić

Gordana Vuger, ponosna umjetnica i njezina djela

Poznati gluhi umjetnik i performer, Viktor Paris

Vukojević, gluhi, izvanredni umjetnici i njihova djela

Iz raznih udruga diljem Lijepa naše, lijepa likovna ostvarenja

Fotografije: Lino Ujčić

KONCERT DEAF BAND DLAN NA TRNJU

U subotu 4. lipnju 2017. savski nasip, u blizini Boćarskog doma pretvorio se u pravu zabavnu – kulturnu oazu. Centar za kulturu pučkog otvorenog učilišta Zagreb u suradnji s Vijećem Gradske četvrti Trnje organizirao je Dan Trnja.

Program je počeo negdje oko 17 sati s glazbenom – scenskim izvedbama polaznika vrtića i osnovnih škola s područja gradske četvrti Trnje. Paralelno s glazbenim programom odvijale su se likovne radionice „Art akademije za djecu i mlade“ s nagradnim igrama. Posjetitelji su uživali u izložbi nakita, a pratili su izradu predmeta od keramike, kako se koristi tkalački stan. Neki su učili plesati s hula hoopom.

U poslijepodnevnim satima organizirano je čitanje i odmor uz književna djela. Večernji sati rezervirani su bili za tango, kojeg su izveli profesionalni plesači, pa onda vrijeme za projekciju filmova s filmskog festivala smijeha i onda šlag na kraju za nas gluhe – koncert Deaf Band Dlan. Ne samo mi gluhi nego i svi posjetitelji s interesom su slušali, plesali i uživali.

Lino Ujčić

„ODMORIŠTE ZA JEZIK“ NA FESTIVALU CEST IS D BEST

Ove godine po dvadeset i prvi put održavao se Ulični festival od 31. svibnja do 4. lipnja u Zagrebu. Na više pozornica odvijali su se performansi, glazbene i kazališne predstave, pa onda likovne i stvaralačke radionice, sportska i druga zanimljiva događanja.

Bila su tu i brojna duhovita natjecanja poput utrke konobara, velika utrka čistača s trokolica, najsporije vožnje biciklom, lutajućeg klavira te čitav niz angažiranih duhovitih događanja talentiranih mladih umjetnika.

Zagreb je zaista te dane bio veseliji, šareniji, zabavniji i ulice su odisale cirkuskom atmosferom. Ponudu za stjecanje novih iskustava su Zagrepčanima članovi udruge „Dlan“ koji su i ove godine organizirali radionicu „Odmorište za jezik“.

Voditelj su bili Angel Naumovski, Dušan Došenović i Lino Ujčić. Znakovni je jezik jednako bio zanimljiv za djecu i odrasle, ali ove godine bilo je puno i turista koji su bili zainteresirani za učenje. Cijelo vrijeme bilo je puno smijeha i komičnih situacija. Uglavnom, svi su bili raspoloženi i uživali.

Lino Ujčić

IRA ADILAGIĆ: VRIJEME JE DA SE BAVIMO UZROCIMA PROBLEMA, A NE SAMO POSLJEDICAMA ZA OPĆINSKO VIJEĆE CENTAR SARAJEVO

Ira Adilagić je rođena u Sarajevu, gdje je završila Osnovnu školu “Musa Ćazim Ćatić”, Gimnaziju “Obala”, uskoro završava magisterski rad na Odsjeku za psihologiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Ira je najaktivnija u području borbe za prava i unapređenje položaja osoba s invaliditetom u našem društvu. Između dvije kampanje obavljala je funkciju predsjednice Foruma mladih Naše stranke. Danas je članica Općinskog odbora NS Centar, Regionalnog odbora Naša stranka Sarajevo i Odbora za prava osoba s invaliditetom u Našoj stranci.

NS: Zbog čega ste odlučili da se kandidirate na izborima?

Ira Adilagić: Prvenstveno, zbog toga što ne mogu da ignoriram, i svoje, a i nezadovoljstvo okoline i društva trenutnom političkom situacijom u našoj zemlji na svim nivoima. To je razlog zbog kojeg sam se aktivirala, želja da sudjelujem u nastojanjima da u pozitivnom pravcu mijenjamo društvo u kom živimo.

Smatram da samo komentiranje nije djelotvorno, treba konkretno raditi i zalagati se ako želimo promjene nabolje. Želim ovdje živjeti, ne želim napuštati svoju zemlju, i znam da život u općini Centar, a i šire, može biti mnogo bolji i drugačiji. Sigurna sam da je napredak u našoj zemlji moguć, uz podršku adekvatnih i pravih osoba u svim nivoima vlasti. Uz podršku osoba u vlasti, promjene bi išle

mного brže, što je naš kontinuiran problem. Dosadašnje moje političko iskustvo mi to potvrđuje. S druge strane, u našoj sredini je neke probleme puno brže i lakše rješavati od mikro-razine prema makro-razini (od mjesne zajednice prema višim nivoima vlasti). Vrijeme je da se počnemo baviti stvarnim uzrocima problema, a ne konstantno sanirati njihove posljedice.

Ira Adilagić

NS: Kada razmišljate o svom susjedstvu, šta vam prvo padne na pamet da treba promijeniti, popraviti ili učiniti boljim?

Ira Adilagić: U mom susjedstvu, prve stvari koje uočavam su problemi s parkiranjem kao i arhitektonska nepristupačnost zgrada i ulica, u svakom segmentu. Kad kažem problem s parkiranjem, ne mislim samo na činjenicu da nedozvoljeno parkiranje, ali često i planirana parkirna mjesta otežavaju kretanje pješaka svaki dan, već smatram da je neadekvatna organizacija cijelog koncepta parkinga u Centru.

Isto tako, smatram da nemamo dovoljno dječjih igrališta, te da postojeća igrališta nisu

pristupačna za svu djecu. Mnogo je manjih ali i većih vrlo korisnih akcija koje se mogu poduzeti i time unaprijediti svakodnevni život građanki i građana u našoj Općini, a drugačija Općina Centar je itekako moguća. Najdraža mi je “ideja pristupačnog Centra”.

Ukoliko bih dobila na ovim izborima, pravo i mogućnost da djelujem i pomognem, radila bih mnogo na pitanjima pristupačnosti Centra u svim njegovim segmentima, za sve građanke i građane ove Općine!

NS: Mladi napuštaju našu zemlju. Šta općina može uraditi da učini novim generacijama ovaj prostor mjestom gdje žele ostati i graditi svoje živote?

Ira Adilagić: Nažalost, ovo je postalo jedno od gorućih problema u BiH, a ne samo u općini Centar. I s ovim se pitanjem možemo baviti od mikro-nivoa prema dalje. Ako se želi graditi budućnost u ovoj zemlji, onda se ona mora graditi sa mladima! Mnogo je izazova, problema i barijera za mlade, u obrazovanju i na tržištu rada zbog kojih napuštaju domovinu.

Od izuzetne je važnosti, za sve koje će se sutra baviti ovim pitanjima, sljedeće: najbolje mladi, tako reći, lično najbolje poznaju svoj položaj i potrebe i koliko i kako su isto tretirani. Ono što je propust u našoj zemlji, i meni je vrlo interesantno, da se pitanjima mladih najmanje bave mladi. Svaka podrška je važna, ali siguran, uspješan i značajan pomak u životnim uvjetima pojedinca se može postići jedino kad se čuje i uvaži glas pripadnika populacije o kojoj je riječ.

NS: Od rata do danas širom Bosne i Hercegovine 'cvjeta' divlja gradnja. Kakvo je stanje u Centru i na čemu treba raditi po pitanju upravljanja prostorom?

Ira Adilagić: Naša stranka već neko vrijeme skreće pažnju javnosti na bespravnu gradnju i na načine odjeljivanja poslovnih prostorija u općinama u Sarajevu. Naši vijećnici i vijećnice su se u dosadašnjim mandatima suočavali i borili s ovim problemima, sigurno ću i ja kao vijećnica Naše stranke to nastaviti.

NS: Kakvo je stanje sporta danas u Vašoj općini. Što učiniti da bi općina bolje ulagala sredstva u omladinski i amaterski sport?

Ira Adilagić: Kratko rečeno: jako loše. Tijekom osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja bavila sam se sportom, kao i mnogi moji vršnjaci i vršnjakinje. Nažalost, danas primjećujem da sportovi više nisu tako popularni kao nekad, a nedostatak sportskih aktivnosti može dovesti do značajnih problema u rastu i razvoju djece.

Radila bih na vraćanju popularnosti bavljenja sportom, i na proširivanju mogućnosti kad je izbor sporta u pitanju, treba pokušati povećati broj slobodnih sportskih igrališta. Voljela bih da sve bude i bolje od onog kako ja pamtim iz svog djetinjstva. Istotako, jako je važno raditi na tome da bavljenje sportskim aktivnostima bude dostupno i pristupačno za svu djecu! Sport nije luksuz, baviti se sportskim aktivnostima je djeci nešto što je neophodno za zdrav rast i razvoj, a ne da to postaje privilegija na bilo koji način.

NS: Kad bi sutra postala vijećnica, kako biste nastavili komunikaciju s građanima i građankama?

Ira Adilagić: Svaka vijećnica i vijećnik u općinskim vijećima dužni su nastaviti komunikaciju s građankama i građanima, i to kao obavezu. Od razgovora u svom susjedstvu, i šire. Svaki politički subjekt bi trebalo više vremena provoditi na terenu, i biti što dostupniji građankama i građanima, kako bi se stalno održavala veza s bazom i bilo aktualno. Jedino tako se mogu i realizirati njihovi prijedlozi, kroz inicijative i na sjednicama. To je moj stav, i moj je plan biti maksimalno moguće dostupna i pristupačna.

NS: Koji biste problem iz komunalnih djelatnosti izdvojili kao važan za Centar?

Ira Adilagić: Moram priznati da nisam zadovoljna održavanjem, uređivanjem i čistoćom u općini Centar. Više se pažnje posvećuje glavnim ulicama kao što su Titova, Ferhadija, Obala Maka Dizdara, dok su ostale (okolne) ulice u općini Centar prilično zanemarene.

Razumijem da su navedene ulice posjećenije, ali i dalje ne opravdava zanemarivanje ostalih ulica i trgova. Drugi komunalni problem, koji bih izdvojila u općini Centar, su kako sam već spominjala, parkirna mjesta i promet. To je kod nas "vječiti problem", ali ne mora biti. Ovo je nešto što ometa svakodnevno funkcioniranje svih građanki i građana. Postoje dijelovi općine Centar gdje bi se promet mogao poboljšati. To je problem koji se u cijelosti, velikim dijelom može riješiti već na općinskom nivou.

NS: Za koje pitanje smatrate da je važno da se nešto promijeni na višim razinama vlasti, šta biste zagovarali?

Ira Adilagić: Prvi problem na listi s kojim bih se pozabavila jeste

upravo pristupačnost javnih institucija za sve. Javne institucije, na svim nivoima u našoj zemlji, većinom nisu pristupačne za osobe s invaliditetom, jako je važna, ali nije jedina, i ako je i ima dovoljna samo arhitektonska pristupačnost.

Kod nas je prisutan problem nedovoljnog broja certificiranih tumača znakovnoga jezika, i njihova angažiranost, nedovoljno materijala na Brajevom pismu i sl. Uz mogućnost, da se iz općinskog nivoa djeluje prema višim nivoima, definitivno bih radila i na unaprjeđenju i poboljšanju procesa stvaranje inkluzivnog obrazovanog programa u osnovnim i srednjim školama (npr. pristupačni materijali za nastavu).

Preuzeto s interneta (26.9.2016.)

Ružica Kežman, prof. def.

ISPOVIJEST BERINE ČORIĆ

Berina Čorić je 23-godišnja Zeničanka koja ima gluho-nijeme roditelje. Ona na svu sreću nema tu poteškoću, ali svojim angažmanom u društvu odlučila je svojim roditeljima, ali i drugim gluhim i nagluhim osobama olakšati svakodnevnicu.

Berina je od malih nogu bila prepuštena sama sebi. Dok su drugi roditelji svoju djecu vodili ljekaru, Berina je vodila svoje roditelje. Znakovni jezik je jedini način komunikacije sa ljekarima, radnicama u prodavaonici, s poštarom i drugima.

"Nažalost, moji roditelji, ali i brojni drugi ljudi koji su gluho-nijemi, imaju poteškoće u svakodnevnom životu. Dosta je porodica u kojima nema nikoga tko čuje, a mojim roditeljima je koliko-toliko lakše jer imaju mene. Oni ništa ne mogu uraditi sami pa čak ni otići ljekaru ili u prodavaonicu. Znam dosta slučajeva da su ljudi pali na postelju samo zato što nisu mogli otići ljekaru, a nisu imali ni novca da plate tumača koji bi ih odveo", govori Berina u razgovoru za Klix.ba.

Cijene tumača u slučaju odlaska gluho-nijeme osobe ljekarnu su od 30 KM pa naviše, što ovisi o angažmanu i vremenu kada je potreban tumač. "Teško je jer ni ja nisam u mogućnosti zbog svojih obaveza biti uvijek tu, ali se trudim jer su te osobe zaista ugrožene u našem društvu", dodaje Berina. Nakon što je počela volonterski raditi po raznim udruženjima gdje je

držala tečajeve znakovnog jezika i pomagala porodicama koje nemaju nikoga tko ima zdrav sluh, Berina je odlučila napraviti i stranicu na Facebooku te educirati svoje prijatelje i druge o znakovnom jeziku.

"Otac i mama su mi gluho-nijemi i svjesna sam s kakvima se problemima suočavaju. Na ideju da pokrenem nešto, došla sam u razgovoru s njima kada je otac rekao kako bi bilo dobro da Dnevnik ima znakovni prijevod. Govorili su da je njihova skupina slabo informirana ... Potom sam odlučila da počnem podučavati društvo kako bi lakše komunicis gluho-nijemim osobama", kazala je Berina.

kolege s fakulteta koji su učili sve što sam stavljala na stranicu", dodala je naša sugovornica. Informativni centar za gluhe kontaktirao je Berinu, te tražio njen angažman u svakodnevnom informiranju gluhih osoba kroz multimedijalni portal koji je u fazi formiranja.

"Moj cilj, ali i cilj svih nas koji smo povezani s ovim osobama jeste da proradi svijest i da ljudi vide neke stvari. Jezik tišine je težak, svi to razumiju, ali da osjetite pravi problem gluhih osoba, pokušajte bar jedan dan hodati sa čepićima u ušima", izjavila je Berina na kraju razgovora za Klix.ba.

Berina Čorić

Prvih dana kada je pokrenula stranicu na Facebooku, Berina je postavljala fotografije kojima je opisivala neke riječi i rečenice, a za sedam dana uspjela je okupiti 1.000 osoba koje su pratile njene objave. "Zahvaljivali su se i pitali kako se može uživo organizirati tečaj. Pozitivno me iznenadilo da je tu bilo dosta ljudi koji nemaju doticaja s gluho-nijemim osobama u svakodnevnom životu, ali opet, najveću podršku su mi pružile

Berina aktivno radi i kao sudski tumač, te pomaže gluho-nijemim osobama kojima je potrebna pomoć prilikom odlaska ljekaru ili negdje drugo i to bez novčane naknade, a na njenoj Facebook stranici možete naučiti osnove komunikacije sa gluho-nijemim osobama u svakodnevnom životu.

(Preuzeto sa interneta)

Ružica Kežman, prof. defektolog

FESTIVAL CLIN D'OEIL 2017

Festival Clin d'Oeil je jedini umjetnički događaj koji naglašava sve aspekte kulture Gluhih. Ove je godine proslavio osmi rođendan kao uvijek održavao se u Reimsu, u Francuskoj. Kako bi do izražaja došli i realizirani svi ciljevi festivala produžio se na četiri dana i to od šestog do devetog srpnja 2017. godine.

Upravo ti postavljeni ciljevi – promicanje gluhih umjetnika i kultura gluhih, promicanje

dostupnosti kulture za svih, te ponuda obrazovnih i umjetničkih programa za mlade ljude.

Bio je izazov za četiri člana udruge „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN Angela Naumovskog, Lemary Vuletić, Nedeljka Feljana i Lina Ujčića da se uključe u događanja i prezentiraju svoja umjetnička dostignuća.

Zahvaljujući razumijevanju, podršci i pomoći Ministarstva

kulture, te Gradskog ureda za kulturu, obrazovanje i šport (koji su snosili troškove sudjelovanja) mogli su i druge gluhe upoznati s kulturom gluhih u Hrvatskoj naročito na polju likovnosti, kazališne umjetnosti i glazbe.

Dok smo i prije i sudjelovali i predstavljali se u likovnim radionicama, ove godine nam se pružila prilika da se uključimo u glazbenu radionicu: Beethoven's Nightmare. Angel i Lemary su bili oduševljeni, a i prvi put su se predstavili pjevanjem na znakovnom jeziku, dok je Angel svirao na bass gitari.

Odlično su prihvaćeni, te su hrvatsku promovirali i na taj način. Promatrali smo i uživali u različitim, ponudjenim programima: scenske umjetnosti, koncerti, plastične umjetnosti – modni dizajn, nakit, foto-

grafije i skulpture. Družili smo se s gluhim ljudima iz cijele Europe – Norveške, Finske, Francuske, Njemačke, Poljske, Španjolske, Velike Britanije, Švicarske, te iz svijeta – SAD-a, Brazila, Kanade, sveukupno 13 700 ljudi, od toga 583 članova festivalskoga osoblja.

Bili smo i na sajmu koji se održavao unutar festivalskih događanja i tu su nas privukli noviteti u vezi telekomunikacija, knjiga i raznih usluga za nas gluhe. Zanimljiv je bio i „mini Clin d’oeil“ koji je bio namijenjen gluhoj djeci.

Uživali smo u uličnom kazalištu, te predstavljanju glazbenih grupa, a od 20 ponuđenih kratkih filmova pogledali smo tek nekoliko, zanimljivih, dokumentarnih. Uglavnom sve je bilo tako izazovno, privlačno, živo, radosno.

Bili smo ponosni da smo i mi dio te veličanstveno kulture i bogatstvo izražaja Gluhih koji nam daje dodatni poticaj da ne odustajemo i da se svaki dan usavršavamo na polju umjetničkog izražavanja. Tako pridonosimo bogatstvu kulture Gluhih u Hrvatskoj.

Lino Ujčić

Lino, Angel, Nedeljko i Lemary na festivalu u Reimsu

Giuseppe Giuranna

Chavi

„The house of Bernarda Alba“

„Jonas and the body“

Lemary, Angel i Beethoven's Nightmare

Lemary sa pjesmom "Deaf Rock Boom" na bini

Članovi „Deaf band Dlan“ sa poznatim sviračem Ed Chevy

SIGNMARK U ZAGREBU

U sklopu proslave 25 godina bilateralnih diplomatskih odnosa između dviju zemalja Finske i Hrvatske i obilježavanja 100 godina finske neovisnosti, Veleposlanstvo Republike Finske je sa zadovoljstvom najavio posjet Signmarka, prvog svjetskog gluhog glazbenika.

U organizaciji prof. Lane Margetić iz Centra „Slava Raškaj“ i u suradnji s Veleposlanstvom Republike Finske, 8. svibnja 2017., naš Centar „Slava Raškaj“ je posjetio prvi gluhi rap i hip hop umjetnik na svijetu, Finac Marko Vuoriheimo, poznatiji kao Signmark.

Uvaženim uzvanicima, novinarima, učenicima, roditeljima i djelatnicima obratili su se ravnateljica Centra Jelena Grabovac i finski veleposlanik Timo Rajakangas. Signmark je održao motivirajući govor ispričavši svoju životnu priču i nastupio zajedno s finskim pjevačem Chikeom Ohanweom. Učenici Centra imali su također priliku predstaviti sebe, a i Centar, izvedbom poezije na znakovnom i nastupom plesne grupe.

Druženje sa Signmarkom, Chikeom, finskim veleposlanikom i djelatnicima ambasade se nastavilo u ugodnoj atmosferi, u ambasadi Finske, na međunarodnom znakovnom jeziku i engleskom jeziku. Javnost je imala priliku vidjeti i „slušati“ predavanje Signmarka „Od nemogućeg do mogućeg“, u Zagrebu, 9. svibnja 2017. godine u Predstavništvu Europske komisije u Zagrebu, povodom dana Europe.

Signmark i Chike.

On je ispričao nadahnjujuću životnu priču, o svojoj obitelji, školovanju i o stvaranju vlastite glazbe. Predavanje je bilo na engleskom znakovnom jeziku i govornom engleskom jeziku putem tumača.

Životna priča Signmarka o stvaranju glazbe

„Za glazbu su me zainteresirali baka i djed. Obiteljska je tradicija bila da se okupimo na badnju večer, a djed i baka svirali bi piano i pjevali. Dobar dio obitelji nije

mogao sudjelovati u tome, jer smo gluhi. I tako bi oni pjevali gotovo samo za sebe, njih dvoje. Imao sam 8 godina kad sam pomislio da je šteta što su njih dvoje uglavnom isključeni iz naših razgovora, jer ne znaju znakovni jezik, a ni ostali ne čuju njihove pjesme.

Ustao sam i spontano krenuo čitati riječi pjesme s njihovih usana pa ih zapisivao i prenosio ostatku obitelji... i to nas je povezalo. Shvatio sam da glazba, čak i za gluhe, može biti sredstvo koje će

povezati ljude. Imam roditelje i četiri godine mlađeg brata koji su također gluhi, bake i djedovi s obje strane ljudi su zdrava sluha, ali nikada nisu naučili znakovni jezik.

Išao sam u školu za gluhe, dobar dio djetinjstva bio sam okružen većinom gluhima ili čujućima koji su poznavali znakovni jezik. Sa 15 godina prvi put sam upisao u razred s djecom koja su čula, pohađao sam nastavu uz pomoć prevoditelja na znakovni jezik. 2004. godine, počeo sam stvarati vlastitu glazbu, potpisao sam pjesmu i glazbu još od djetinjstva. 2006. međunarodni diskografski ugovor, album bio je povijesni trenutak kada sam postao prva gluha osoba koja je potpisala ugovor o snimanju s međunarodnom tvrtkom. Srce i volja dovoljni su da bi čovjek bez glasa i sluha stvarao glazbu. Za rap mi ne trebaju sluh i glas, dovoljna mi je energija ritma.

Ja pišem tekstove, koje izvodim na znakovnom jeziku, a Chike pjeva. Svojim tijelom stvaram melodiju i izražavam osjećaje pokretom. Koristim lice, svaki djelić. Pjevam o svom svakodnevnom životu, iskustvima, koja su, vjerujem, primjenjiva i na vas. Chike kaže da smo mi kao stroj, on mora otpjevati pokrete, on

Marko zahvaljuje veleposlaniku Finske na dobrodošlici, povodom Dana Europe.

pjeva, a ja repam. Presudna je snažna emocija, unutarnja energija koja se, unatoč preprekama, ne da zaustaviti. Nastupao sam u više od 40 zemalja svijeta.

Zašto rap? Kad sam počeo prevoditi pjesme na znakovni jezik, prevodio sam tekstove pop i rock pjesama, Michaela Jacksona, Metallice, Bon Jovija pa Public Enemya i Coolia. Bilo je nešto u njihovoj energičnosti što me privuklo, počeo sam se zanimati za izvođenje rapa, za povijest te glazbe, činjenica je da su se Afroamerikanci tim ritmovima borili se za svoja ljudska prava i mogao sam se identificirati s tom borbom. Palo mi je na pamet da se i ja borim za svoja prava i prava gluhih.

Tako je počelo. Ta veza s rapom rodila se spontano, ali zapravo je sasvim prirodna - jer toliko je napa i borbe koju su gluhi ljudi dosad uložili ne bi li poboljšali svoj položaj u društvu. Osjećao sam da je to dobar kanal da izrazim ono što osjećam da bih trebao izraziti kroz glazbu, i uopće hip-hop glazba u cjelini, grafiti i sve što je prati dobro korespondira sa mnom.”

Nakon predavanja, u kasnim prohladnim večernjim satima (unatoč mjesecu proljetnom svibnju), mi gluhi i nagluhi smo se „ugrijali“ na Europskom trgu i odlično proveli zahvaljujući vrhunskoj glazbi koju su izveli Sigmark i Chike.

Dok je Sigmark stihove svojih pjesama pokazivao znakovnim jezikom, „njegov glas“ na sceni je bio glazbenik i glumac Chike.

Veselo društvo s Markom (Sigmark) ispred ambasade Finske

Svi smo beskrajno uživali u izrazima lica i pokretima tijela kod Signmarka koji jačaju znakove, dok je improvizacija bila važan vizualni dio cjelokupne scenografije. Magična atmosfera! Signmark kao magnet privlačio je nas gluhe i nagluhe da osjetimo ritam i da to rezonira u nama!

koji su slušali njegovu zanimljivu životnu priču. Jako mi je drago da je taj događaj uspješno prezentiran. Želim da svi vide takvu umjetnost i da Signmark pokaže svoje glazbeno umijeće. I time se dokazuje da su svi gluhi, kao i čujuć i jednaki i ravnopravni. O tom događaju je bilo i na TV.

koji način premašiti prepreke, predrasude u životu?

Signmark: Tijekom života, često sam se susretao s predrasudama. Svojim djelovanjem nastojim srušiti predrasude. Zbog toga kažem da su predrasude najgori hendikep na svijetu. Ako prihvatimo ljude kakvi jesu, možemo živjeti s bilo kojim nedostatkom.

Upoznajte i učite od novih ljudi, oni će istovremeno od vas i svijet će nam se svima otvoriti. Vi gluhi – savezi, klubovi, društva gluhih, u Hrvatskoj se morate jače boriti za svoja prava i prava gluhih. Želim svima mladima, gluhim puno uspjeha u toj borbi za jednakost i ravnopravnost, da premašite prepreke. Treba rušiti predrasude, nevjerice, čak i sumnje.

Lana, Tereza, Timo i Ružica

Intervju sa finskim veleposlanikom Timo Rajakangas (uz pomoć prof. Lane Margetić, prevoditeljice sa engleskog na hrvatski jezik)

1. Osim poznatog razloga u vezi proslave 25 godina diplomatskih odnosa između Finske i Hrvatske i obilježavanja 100 godina finske neovisnosti, **što je Vas potaknulo da pozovete Signmarka, prvog svjetskog gluhog glazbenika?**

Pozvali smo sa zadovoljstvom Signmarka da pokaže svoje glazbeno umijeće i da prenosi poruke mladima. Želim pokazati vrijednosti Finske: obrazovanje, jednakost i ravnopravnost. Želim dokazati da smo svi ljudi jednaki i ravnopravni, i svi gluhi, nagluhi i čujuć.

2. **Vaš dojam o događaju?**

Oduševljen sam što sam slušao Signmarka, da su došli gluhi,

Intervju sa Marko Vuoriheimo - Signmark

Ružica: Čestitam Vama i zbog Vašeg predavanja koje je bilo poučno i zanimljivo, molim da nam ispričate dojmove u Zagrebu ... Prvi put ste u Zagrebu?

Signmark: Prvi put sam došao u Hrvatsku, u Zagreb. Oduševljen sam vašom zemljom, srdačnošću, lijepim gluhih i nagluhima i ljepotom Grada. Došao sam vama mladima da prenosim poruke, meni je bitno osvijestiti i znati da svi ljudi moraju imati jednaka prava. Vidim da imate prevoditelje, saveze gluhih, klubove ... i iznenađen sam da imate malo prevoditelja u Hrvatskoj. Moja životna priča će vas sve gluhe potaknuti jače da se borite za svoja prava.

Ružica: Mi svi gluhi i nagluhi se susrećemo sa preprekama, predrasudama ... Vi kao motivacijski govornik nadahnjujete mlade, na

Ružica: Naša Udruga „DLAN“ ima band DEAF DLAN, vrhunske gluhe glazbenike koji sviraju bas gitare, bubnjeve i dva ženska vokala od kojeg jedna „pjeva“ i pokazuje pjesme na znakovnom jeziku. Mi kao Udruga želimo suradnju s Vama kao izvanrednim glazbenikom, s oduševljenjem razmjenjivati glazbena iskustva i kroz zajedništvo dokazati jednakost i ravnopravnost.

Signmark: Svakako ćemo zajednički surađivati s Vašim glazbenicima. Čestitam i želim puno uspjeha u daljnjem stvaranju glazbe, u pisanju pjesama.

Ružica: Vaša poruka mladima!

Signmark: Ja želim potaknuti mlade da razmišljaju veliko i da budu otvorene za različite mogućnosti. Moj preferirani pristup je podučavanje kroz vlastiti primjer. Smatram da društvo ne treba tretirati gluhe kao osobe s invaliditetom, već kao jezičnu

Ružica i Marko Vuoriheimo

manjinu s vlastitom kulturom i poviješću. Svojom glazbom i pozitivnim pristupom ja mijenjam stavove prema gluhima i promičem prava osoba s invaliditetom u Finskoj i širom svijeta.

Ja sam od onih koji kad gubi, to ga inspirira da pokuša ponovno i da se da u to još jače i intenzivnije. U sportu, ako se dogodi da gubim, to će me inspirirati da treniram više. Ne smatram se invalidom, mogu igrati hokej, nisam u kolicima.

Mi gluhi smo više jezična manjina jer da je znanje znakovnog jezika raširenije, ne bih trebao prevoditelja.

Ružica: Čestitam još jednom Vama kao vrhunskom glazbeniku reperu i od srca Vama želimo i nadalje puno uspjeha u dosljednom promicanju prava osoba s invaliditetom, u stvaranju glazbe i da svijetu pokažete svoje plesno umijeće. Jedva čekamo da vidimo Vaš nastup na Europskom trgu!

Ružica Kežman, prof. defektolog

Fotografije: Lino Ujčić

Signmark u Slavi Raškaj - odlična atmosfera

TUMAČICA ZNAKOVNOG JEZIKA ODUŠEVILA NA KONCERTU SNOOP DOGGA

ZASJENILA MUZIČARA

Muzičke zvijezde rijetko budu nadmašene na vlastitim koncertima, ali to se upravo dogodilo Snoop Doggu koji je nastupao u New Orleansu.

Više od 43.000 fanova uživalo je u njegovim hitovima, ali pažnju je najviše privukla njegova tumačica znakovnog jezika koju je publika snimala. Video koji je postavljen na društvenim mrežama je postao viralan i za kratak period zabilježio je 13 miliona pregleda. Tumačica Holly Maniatty pokazivala je na znakovnom jeziku pjesme "P.I.M.P" 50 centa i "All I do is Win" od DJ Khaleda. Holly je kazala kako se za jedan koncert priprema između 50 i 80 sati kako bi sve ispalo kako treba. "Nikada ne razmišljam o tome ko-

lika ima ljudi, već se fokusiram na to da uradim dobro posao. To je za sve gluhe fanove koji su tu.

Inače, nije mi ugodno kada se priča o meni ili kada me snimaju", kazala je. Na tim nastupima obično bude

5-6 gluhih osoba, a tumači su na koncertima od 1990-ih godina kada je Kongres usvojio zakon o osobama sa invaliditetom.

(preuzeto sa interneta 13.5.2017.)

Ružica Kežman, prof. defektolog

„ROĐEN GLUH, A ČUO VIŠI POZIV“

Rowland Yeo postao je prvi katolički svećenik oštećena sluha u jugoistočnoj Aziji. Otac Yeo je drugi od pet sinova i jedini u svojoj obitelji koji je rođen gluhi.

Otac mu je bio službenik i novinar, a majka, kućanica koja mu je umrla kad je bio tinejdžer i zbog toga kaže da je bio jako tužan, inače je imao sretno djetinjstvo. Dječaci su ga prihvaćali i volio je s njima loviti ribu u kanalima. Osnovnu školu je završio u Singapuru, u školi za gluhe, gdje je naučio čitati i artikulirati riječi. Omiljeni su mu predmeti bili engleski i matematika, a hobi mu je bio igranje šaha kojeg je uspješno igrao sa starijom braćom.

S dvadeset godina je na nacionalnom šahovskom turniru osvojio 10. mjesto. U srednjoj školi se bavio izradom namještaja njegov prvi posao je bio izrada namještaja za Diethelm, te je dnevno zarađivao

13 dolara. Osjećao je da to nije njegov poziv tako da je napustio mjesto pomoćnog službenika za namještaj u gospodarskoj komori Singapura.

lin je prvi gluhi svećenik koji je zaređen u SAD-u 1977. godine. On ga je ohrabrio da nastavi svoje studije, te ga i sponzorirao uz pomoć kuće studija za

Rowland Yeo

Iako je katoličku vjeru upoznao sa 15 godina, susret najprije se redemptorističkim svećenikom, ocem Gasperom, a onda sa ocem Tomom Coughlinom promijenio mu je život. Otac Cough-

gluhe svećenike, da studira na Filozofskom fakultetu u Galaudet – sveučilištu za osobe s oštećenjem sluha u Washingtonu.

Uspješno je završio studij engleskog i matematike, te filozofije i nakon što je diplomirao, napušta Washington te po preporuci oca Coughlina odlazi u Limu, u Peru gdje poučava gluhe u slamovima.

Prva tri mjeseca učio je španjolski, a zatim je predavao u školi za gluhe matematiku i vjeronauk dvije godine. Susretao se sa siromašnim studentima

koji su bili željni znanja i kad je trebao otići u Singapur bilo mu je jako teško napustiti ih.

Nakon što je proveo godinu dana u Singapuru odlazi u St. Joseph's seminary u Yonkersu u New Yorku gdje studira teologiju, i to dvije godine, te se druži s gluhima u crkvi Sv. Elizabete na Manhattanu.

Zatim se 1997. godine vraća opet u Singapur i pridružuje se franjevačkoj zajednici te postaje svećenik i deset godina živi u crkvi sv. Marije od Anđela.

Osim administrativnih poslova, predaje vjeronauk i radi kao tumač znakovnog jezika u crkvi. Priprema razne vjeronaučne materijale. Kao ljubitelj životinja čak trenira pse koristeći znakovni jezik. Nekoliko godina je proveo i u gradu Quezon City na Filipinima, gdje radi kao misionar, a naročito se angažirajući na pomoći uključivanja gluhih u katoličku crkvu.

U Singapuru pak organizira i razne aktivnosti kao što je prodaja lutaka i drugi suvenira

kako bi prikupio sredstva za gluhe povodom Međunarodnog dana Gluhih svakog rujna.

Za sebe kaže da je ostvario svoj san kad je postao svećenik i zahvaljuje Bogu što može pomoći gluhima, te živjeti poput sv. Franje koji je zaštitnik životinja i ekologije

Lino Ujčić

MEĐUNARODNI TJEDAN GLUHIH U ZAGREBU

U gradu mladih održana je 24.9.2017. proslava međunarodnog dana gluhih.

Na početku se svima obratila predsjednica saveza Gluhih Katica Tonković, izražavajući najprije dobrodošlicu, a onda je uputila i prigodnije riječi pohvale za sudionike, kao i poticaje za razne aktivnos-

ti, u koje je lijepo da se s novim žarom uključujemo.

Za svih je bio organiziran tradicionalan ručak što je pridonijelo boljem povezivanju gluhih, razmjeni iskustava.

Šlag na torti bila je kratka predstava – skeč: „Upoznavanje“, a izveli su ga članovi

Udruge „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – Dlan“ – Iva Vrbos, Mingsheng Pi i Dušan Došenović. Svi su uživali u njihovoj predstavi. Izazvali su suze radosnice i smijeh.

Iva Vrbos

MEĐUNARODNI TJEDAN GLUHIH U PULI PREDSTAVA „PUT OKO SVIJETA“

Tradicionalni i gluhi nagluhi Istarske županije obilježavaju tjedan Gluhih tako da ugošćavaju razne umjetnike i uglavnom priređujući aktivnosti koje će im omogućiti kvalitetnije povezivanje i druženje, a i obogatiti nečim novim.

Ove su godine pozvali između ostalih i članove udruge „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – Dlan“ koji su 30.09.2017. izveli predstavu „Put oko svijeta“ svojim sadržajem predstava je privukla veliki interes, jer potiče ljude na razmišljanje o kulturološko – jezičnim nesporazumima, problemima, progovara o specifičnim razlikama znakovnih jezika različitih naroda (Hrvata,

Japanaca, Turaka, Škota).

Glumci: Iva Vrbos, Dušan Došenović, Mingsheng Pi i Lino Ujčić su svojom zanimljivom interpretacijom izazvali oduševljenje i smijeh.

Poslije odgledane predstave nastavilo se s druženjem, izmjenom iskustava, doživljaja, s osvrtom na situacije u predstavi i svakodnevne manje i veće nesporazume, probleme i prepreke na koje nailazimo upravo zbog neznanja, ali i jezičnih razlika.

Bilo je to zaista jedna lijepa i ugodna večer, ali kad si s prijateljima ne može biti ni drukčije, nego dobro i veselo.

Lino Ujčić

ABBA Europe u CeKaTe-u

U sklopu programa Kreativna Europa, u Centru za kulturu "Trešnjevka" je bila realizacija projekta Europske platforme "ABBA – Europe – Audience Blending by Arts", od 12. do 14. rujna 2017. U projektu sudjeluju Centar za kulturu Trešnjevka i Udruga "Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN" iz Hrvatske te još 7 partnera iz Belgije, Finske, Engleske, Portugala i Bugarske.

Nositelj i koordinator projekta je GC De Zeyp iz Bruxellesa kojeg zastupa Ivo Peeters. Iza skraćenog naziva ABBA Europe krije se opis namjere ove platforme, a ta je „Audience Blending by Arts“ odnosno povezivanje publika putem umjetnosti. Preciznije, osnovni cilj platforme je stvaranje mješovite publike za predstave koje uključuju glasovni i znakovni jezik.

Ideja za ovaj projekt nastala je 2015. godine kada je Ivo Peteers, predsjednik Europske mreže centara za kulturu (ENCC), gledao predstavu ČUVARI SNA koju simultano (ali opet zasebno i specifično) izvode čujuć i gluhi glumci i glumice. Ta se predstava pokazala kao višestruko inkluzivna jer se tematski osvrće na rat, pomirenje i inkluziju, a izvedbeno zahtijeva rodnu i komunikacijsku inkluzivnost aktera i publike.

Ova se predstava nametnula kao idealan medij za promociju inkluzivnosti i razvoj mješovite publike (čujućih i gluhih) koja uživa i u glasovnim izvedbama i izvedbama na znakovnom jeziku.

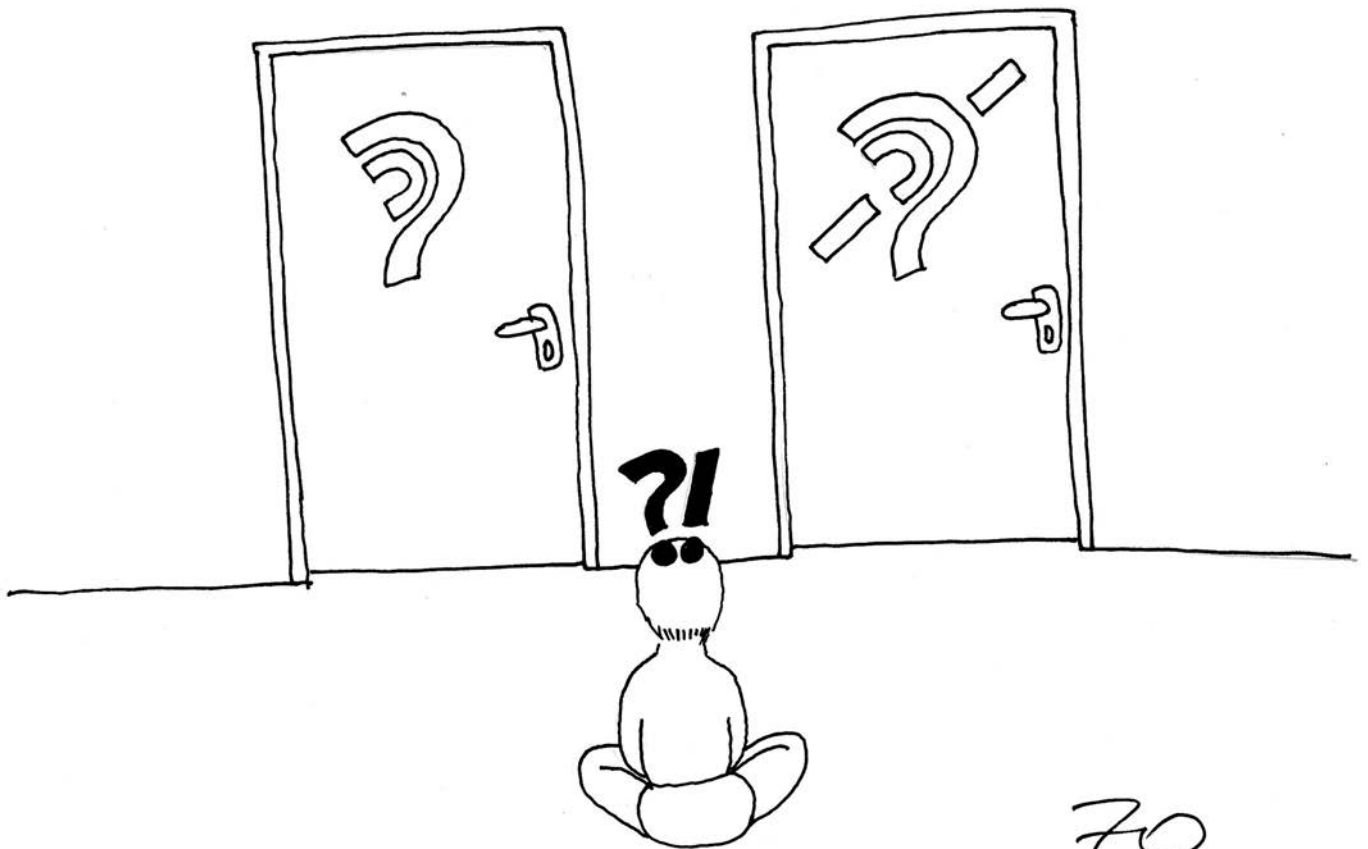
Odnosno, nametnula se kao oruđe za doprinos jednom od glavnih ciljeva Europske strategije za osobe s invaliditetom (ES OSI 2010-

2020) Europske komisije koji teži „umanjiti prepreke jednakoj participaciji (OSI) u aktivnostima dokolice“ kroz realizaciju „pristupačne i inkluzivne kulture“.

U nastojanju da se ovaj vid inkluzivnog teatra i predstave približi široj publici, projekt je okupio kvalitetne partnere iz Europe koji su postavili temelj ove platforme koja je financirana od strane EACEA i fonda Kreativna Europa: Kultura.

HAMLETOVO BITI ILI NE BITI

70

karikature: Zlatko Orct

SUSRET DEAF BAND DLAN S GRUPOM DUBIOZA KOLEKTIV 1.6.2017

DEAF BAND DLAN U LJUBLJANI

21.RUJNA 2017

VABLJENI
NA EKSKLUZIVNI KONCERT EDINEGA GLUHEGA BENDA
NA BALKANU IN ŠIROM

"DEAF BEND DLAN"

ČETRTEK, 21. 9. 2017, OB 20.00
NA ZAVODU ZA GLUHE IN NAGLUŠNE LJUBLJANA

VSTOP PROST

POP – ROCK AKADEMIJA

8. LIPNJA 2017

POP-ROCK
akademija

SUPERTALENT SENZACIJE: ONI NE ČUJU GLAZBU, ALI JE OSJETE

Deaf band Dlan su glazbenici iz Zagreba koju su nam pokazali što je pravi talent i zaljubljenost u glazbu. Grupa se sastoji od pet osoba koje ne čuju i dvije koje čuju.

Glazbom se bave od rođenja, a kažu kako ju osjećaju tijelom i vibracijama. "Prepuštimo se osjećajima i to je to. Osjećamo glazbu.", kažu ovi glazbenici. Njihova misija je zabaviti publiku i educirati ih, a u tome su i uspjeli.

Iako imaju invaliditet, oni žele da ljudi shvate da osobe koji ne čuju, osjećaju glazbu i njezine vibracije.

Predstavili su se autorском pjesmom, a žiri je ostao zatečen. "Ljudi, ja ne razumijem kako vi ovo radite.

Da mi sto puta objasnite, meni ovo nije jasno. Ja znam ljude koji normalno čuju, a ovo ne mogu napraviti.", iznenađena je bila Maja Šuput.

"Na neki način vas razumijem. Ovo što su bila pitanja kako možete osjetiti neke stvari, iskustvo iz plesa pokazalo mi je kada zatvorite oči i oduzmete jedno osjetilo da se druga osjetila još više povežu. Samo mi je fascinirano da ste uspjeli to na takav način razviti. Stvarno naklon", komentirao je Davor Bilman.

Deaf Band Dlan svjetska je atrakcija. Oni ne čuju, ali u glazbi nevjerojatno uživaju. I pritom publiku ostavljaju u deliriju.

22.10.2017

<https://novatv.dnevnik.hr/zabavni/supertalent/clanak/zanimljivosti/supertalent-senzacije-oni-ne-cuju-glazbu-ali-je-osjete---493448.html>

OVO IMA SAMO U HRVATSKOJ! „ČESTO SU ME ISMIJAVALI I PODCJENJIVALI“

Malo tko ostavit će vas bez teksta kao oni. Sedam članova **Deaf Banda Dlan** razvalilo je sinoć na pozornici Supertalenta. Napravili su spektakl, izazvali oduševljenje i mnogima iznad glave ostavili jedno jedino pitanje – kako?

Oni ne čuju, ali svojom snagom, voljom i upornošću uspjeli su svoj glazbeni talent dotjerati do savršenstva. Sada svojim nastupima osvajaju publiku diljem Hrvatske, ali i Slovenije. Njihova je posebnost u tome, govore nam, što su jedini ovakav sastav u svijetu. A sve je počelo sasvim slučajno.

Za njih ne postoje prepreke

"Upoznali smo se na jednoj radionici udaraljki za osobe oštećena sluha. Sastav su pokrenuli Dražen, Ming i Angelo.

Ljudima su htjeli pokazati kako gluhi sviraju i već od prvih nastupa publika je bila oduševljena. S vremenom je to preraslo u pravi sastav koji danas broji sedam članova", pojašnjava nam mentor benda Siniša Matijašić.

On i pjevačica Iva jedini su čujuć članovi sastava, a s obzirom na okolnosti svakodnevno se suočavaju s brojim izazovima. "Naučiti svirati nije jednostavno ni ljudima bez poteškoća, a kamoli s njima. S tehničke strane to je bilo najteže. Primjerice, jednu pjesmu koji normalan bend skine u dva dana mi vježbamo dva mjeseca", govori Siniša.

Ipak, uvjeriti okolinu da će u svom naumu uspjeti bilo je još i teže. "Znali su mi govoriti da sviram s gluhima, često su se ismijavali, podcjenjivali. Bila je to jedna doza nerazumijevanja ne samo od strane onih bez poteškoća već i od strane osoba oštećena sluha. **Srušili smo puno barijera i predrasuda.** Prvotni podsmijeh naposljetku se pretvara u oduševljenje", ponosno ističe mentor benda.

Nema labavo!

Unatoč tome što imaju poteškoća sa sluhom, projekcija u bendu nema ni najmanje. "Nema kod nas labavo. Ja sam taj koji više na njih, koji ih uči, tjera i mo-

tivira za dalje, ali i oni su jako dobra grupa. Stvarno ulažu puno u glazbu i rade to s posebnom ljubavi", kaže. Uzor im je AC/DC, pa ni ne čudi da vole žestoke ritmove. "Sviramo rock'n'roll. Samo da je veselo i puno ritma.

Obrađujemo hitove stranih izvođača, ali trenutno snimamo i svoje autorske pjesme. Nadamo se da će naš prvi album svjetlo dana ugledati na proljeće", govori Siniša.

A do tada će i dalje marljivo raditi kako bi svojoj publici pružili pravi rock-spektakl.

Deaf Bend Dlan broji sedmero članova, 5 gluhih i nagluhih osoba te dvoje čujućih, a oni su redom:

Dražen Maleković – bubnjevi
Angel Naumovski – bas
Mingsheng Pi – bas
Siniša Matijašić – gitara
Nedeljko Feljan – udaraljke + vokal
Iva Valentić – vokal
Lemary Vuletić – znakovni jezik + vokal

Piše M.B., 23. listopada, 2017
Dnevnik.hr

https://dnevnik.hr/showbuzz/mladi_i_neizbjezni/deaf-band-dlan-odusevio-na-supertalentu-srusili-smo-puno-barijera-i-predrasuda---493250.html

